

307084

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4.

చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ జూలై 14 వ తేది గురువారము

No. 64

సంపుటము. ౪.

కింగ్ నామ సంవత్సర శ్రేష్ఠ మాస బహుళ నవమి.

సంచిక ౬౪

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము
వెల సీసా 1-కి 0-8-0 లు మాత్రమే.

తలనొప్పుల మాన్పును.
వాయువుపోట్ల పోగొట్టును.
పార్శ్వపు నొప్పుల జ్వర
దోలును, పోట్ల పోగొట్టును.
సువాసన గలిగి యుండును.
ప్రతియింట నుండదగినది.
దీనిని విజేతములలో
కూడ వాడుచున్నారు.
లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయము.

నకలుమంతులను జూచి మోసపోకుడు
మా రిజిస్ట్రు ప్రేమమాత్రం జూచుకొనిన మోసము గలుగదు.
అమృతాంజనం డిపో బొంబాయి — మదరాసు.

'A Letter to the People of India'

BY

Mr. Lionel Curtis.

A very interesting book which must be read by all people interested in Indian Politics. Mr. Curtis is for self-government for India and how he arrives at this startling conclusion is beautifully set forth in this book. A scheme for an Imperial Parliament of the Empire in which India will also be an equal partner is also sketched.

Price including V. P. charges As. 0—12—0
For copies apply to

Manager,

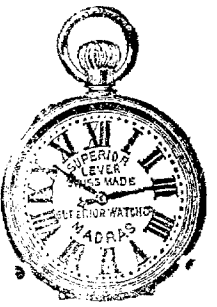
"ANDHRA PATRIKA"

POST BOX NO. 212

MADRAS. E.

సుపీరియర్ లీవర్ జ్యూయల్స్ వాచ్
గొలుసుతో సహా ధర రు 3-0-0. పోస్టేజి 0-4-0.
దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈ డియార్ము డయిలుమిద
మాకం నెని చేరు ఎత్తనిసిరాతో
ముగ్గురింపబడియుండును. ఇది చూచు
ట కందవై తలదీగమును, డబ్బు
ప్రూఫ్ అను గ్లాసు డోమును గలిగి
యొంటుపనులకు తగియుండును. నె
త్తెయూతిలో భాగమున గ్యారంటీచీటి
అతికంచియుండును. సీరుసంకి మా
తై తయారుచేయబడినది. కాన నెనరి
యొద్దను జిక్కదు. ఒక్కొక్కరును తీయుదును తలంపుతో
తక్కువవెల నుండితిమి. చాలకాలము పరిశోధనాట్టి స్వల్ప
ధరగల గడియార మిది యొకటియే. చూచి యనుభవంబున దెలి
యును. ఇదివర కనేక గడియారములు భిన్నము యోగ్యతా
పూర్తియుల నుండియున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు. మా
పట్టణమున నెకరులు కొని సంతసింపినిన, వేరుమాట లేదును?
సుపీరియర్ వాచ్ కంపెని, పోస్టుబాక్సు నెం 161 మద్రాస్.

126

చిన్న పురుగులు

100

పెద్ద పెద్ద బట్టతలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, వెండ్రుకలూడుట,
పుర్రెపై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల వల
గలుగును.

పాతకులారా! ఈ పురుగునకలె రయింబవట్లు,

నిది నిరాశములేక మీరు పనిచేసినచో
మీ మీ గృహములలోని శత్రుత్వం
బంధువుల నింపబడియుండును.

తీరక లేక పనిచేయుచుండు ఈ చుండు
పురుగునకు, అతివ్యాప్తికయి శిరోమండ
తే నెటిగ సహకారిగా నుండదగినబంటు.
చుండు అరంభమయిన వెంటనే నిక
ధక నిర్బంధద్రవ్యముల నుపయోగింపక
ఈ శత్రువైన అతిరకాలముననే బట్టతల
వారిలో సహభాగ్యులు గావలసివచ్చును.
కావున నిట్టి పరచుకత్తువు

"కామినియా నూనె"

సహాయమున సంహరింపుడు. చుండును పోగొట్టును
వెండ్రుకలను కాలనివ్వదు. పుర్రెచుండును పోగొట్టును
శత్రుత్వమును పరిమళ గుండ్రద్రవ్యము.

ఈరీతిని, నకలు నూనెలను తయారు చేయువారి మోస
మున పడకుడు.

కల డబ్బీ 1-కి రు. 1—0—0 వి. పి. రు. 0—4—
" 8.8 రు. 2—10—0 వి. పి. రు. 0—7—

ఉచితము.

ఈ శుగుణముల నుజువుపరచుటకయి, అగ్రజాతీత
శంపుకొనువారికెల్ల పికనారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత
కానె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును.

గోలు ఏజెంట్లు:—

చిగ్గోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండు శెమికల్ కంపెని,
నెం 155, బామ్మచునీడు పిగ్గి, బొంబాయి.

మద్రాసు డెంటు:— మెహతాపురమోత్రంయూర్,
29, వైసాబజారుగోడ, మదరాసు.

చాయకు పూచీఇవ్వబడును.

క్రొత్తకంపెని.

బహుచౌక.

మిక్కిలి ప్రసిద్ధమైన ఎత్తుపట్టునస్త్రములు చీరలు.

2½ X 1½ గజములు.

మడిపంచలు. నస్త్రములు.

ముదటిరకం సాగవైన నేత గల

తులం. 1కి 0-9 6 0-9-0

రెండవరకం దట్టమైన నేతగలది ,, ,, 0-9-0 0-8-

మేము చిన్న చేతిరమాళ్లును, దట్టిలును, సాగవైన పట్టు
చీరలనుకూడ తయారుచేయుచున్నాము.

కావలసినవారు ఈ క్రిందిలింపుమునకు వ్రాసికొనవలెను.

యమ్. యస్. నరసింగరావు తి కంపెని,

పట్టుకడ్డల నస్త్రములు, పోస్టు ముల్కల్పూరు

P. O. Mulkalmuru (మైసూరు ప్రావిన్స్).

Mysore Province 783

రామదాసు నాటకము.

(తెనుగుభాషయందు)

శ్రీరామోదయం

మోడి రాబాదు మోకోప్పవకీలు,

ధర్మవరము - గోపాలాచార్యులవలన

రచియింపబడినది.

వెల ప్రతి 1-కి 2క రూపాయ.

(అంచెకూలికాక)

ప్రతులు దొరుకు స్థలములు.

(1) ధర్మవరము గోపాలాచార్యులు వకీలు-బల్లారి.

(2) నెం 64 తులసింగ పెరుమాళ్ళ కోయిలపిడి,

793 తిరునల్గి క్షేత్రం, మద్రాసు.

రాణీసంయుక్త గ్రంథకర్తచే తెనిగింపబడిన పురుషార్థప్రకాశము.

ఇంగ్లండుయొక్క తాత్కాలిక నిబంధనల దేశము
దంతట నుత్తమవిధానం బగు శిక్షాపద్ధతి వ్యాపింప
వలెనను ఉద్దేశము మనస్సున నిడికొని 'స్పెన్సర్' అను
శాస్త్రజ్ఞుడు 'ఎయ్యుకేషన్' అను గ్రంథము నెట్లు
రచించెనో అట్లే ప్రస్తుత కాలపు హిందూదేశపు
స్థితిని బట్టి మన దేశమునందెట్లెదల నుత్తమంబగు శిక్షా
పద్ధతి వ్యాపింపవలెనను నభిలాషతోడ వివిధానంబు
కావ్యంబు లీ గ్రంథమును రచించి యున్నాడు.
పద్యముం దభిమానముగల ప్రతి యాంధ్రప్రదేశీ, ప్రతి
యాంధ్రపురుషుడు ఈ గ్రంథమును దప్పక చదివితీర
వలయును. ప్రయియరీ పాఠశాలల యుపాధ్యాయుల
కిది మిక్కిలి యుపయోగకరము. మరియు సంఘ
సంస్కరణయం దభిలాషగల వారల కిది చింతా
మణియే యన నొప్పు. 450 పుటల పుస్తకము.
జూలై 15 వ తేది లోగా వ్రాయువానికి భిన్నము
గాక రు. 1 మన, తరువాత వ్రాయువానికి రు. 1-4
మన పంపబడును. కలయువారిట్లు వ్రాయవలయును.
ఆర్ యమ్ వి. జానకిరావు.
C/o-స్వామి కృష్ణారావు గారు, హైకోర్టువకీలు,
ఇన్నీస్ కేట, నాగనూపూరము.
(800)

తేలుమందు వెల సీసా - ప్రతి 0-8-0

కుట్టినచోట కొంచెము మందుపోసిన బాధ మాయమగును.

బాధ నగుముల వెంట నెద్దకరము
దగ్గరనుండి గుట్టు ప్రారంభించును
కుట్టినచోటను బండ పొరుగులకు
చేసిన బాధ తగ్గును. ఈ ద్రావకము
ననేములు పరిశీలించి. ఇది మిగుల
ఘాటుగలిగి నీటివలె నుండును.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, అండ్ మదరాసు.

ప్రాధనరు రామమూర్తి నాయుడు గారి ప్రోగ్రాము.

అనుబంధం	16-6-17 & 17-6-17	2	"
గాయకంద్రపురి	19-6-17 ,, 20-7-17	2	"
మండపేట	21-6-17 ,, 22-6-17	4	"
కాకినాడ	24-6-17 to 27-6-17	4	"
కర్నూలు	28-6-17 & 29-6-17	2	"
పితాపురము	30-6-17 to 1-7-17	3	"
మరి	2-7-17 & 3-7-17	2	"

అనిలైన్ చాయలు - టర్ని రేడ్ (బెర్లిన్)
బెన్ జో - పర్ ఫర్మర్ (బెర్లిన్)
కాంగ్రెస్ (బెర్లిన్)
టిన్న 1-కి టెన్సులు 8 గలది.
పర్ ఫర్మర్ 4 (B. N.) కీ సెపాచాయ
టిన్న 1-కి అవున్సులు 2) గలది.
దొరుకు వైవిధ్యము:-
సాలే మాహమ్మద్ హజీ, యిబ్రహీం కంపెనీ,
791 నెం 248, 249 ఎన్ ఫ్లగ్ రోడ్, చంద్రాపూ.

కుష్టురోగమున కమూల్యముగు మందు.
ఇది మిగుల శాస్త్రవేదముగు మందు. పది పదియైదు రోజులు రాముటవన రెల్లని చచ్చలు, అట్లుకాక చిరకాలము వైచరి యేవిధమైన రంగులను నిర్మూలముచేయును. ముఖ్యముగా నీరోగమునకు శాస్త్రవేద దీసికొను (భాతరగు) వండి దియే. (788) దీనివెల. టిన్న 1-కి రూ. 4-6-0 అంచె కూలివేరె.
Dr. W. N. Dixit, Merchant, Poona City.

హెచ్. టి. మహమ్మద్ అండు కో,
[723] మదన్ పురా, బెనారస్ సిటీ.
కాశీలోనుండు అనేక విచిత్రమైన జరిషల్లు వస్తువులు వీరు బహుచవుకగ సప్లయిచేతురు. ఒక సారి ఆంగ్లరాయచ్చిచూచినచో తమకే తెలియగలదు.

నీలమేఘుడు, అను సుజ్ఞానిచరిత్రము.
మొదటిది జ్ఞానమున కల్పించు అర్పిరాది మార్గమున తెలియజేయుచున్నది. రెండవది ఆత్మ ఉజ్జీవించు ఆచార్య శిష్యక్రమమున తెలియజేయుచున్నది. మొదటిదాని వెల ఆ. 0-8-0; రెండవదాని వెల ఆ. 0-10-0. తపాలాచార్జీ వేరు పరకాలన్ & కో., నెం. 20 కృష్ణగుంటపేటి చంద్రాపూ.

ప్రాణము గల బొమ్మలు
బయ్యగొల్లపూలు - ఫిలుము - డేరాలు - గ్యాసుటిక
మాల - బొమ్మలకాట్టలు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించె
జము. క్యాటలాగు కావలెనా? (592)
చి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

ఆదివచ్చికాన లేక జున్ను
తులం 1 కి రూ. 3-8-0
నేపాల్ దేశపు కస్తూరి, చుంచది తులము 1-కి ... 80-0-0
గోగోజనము, చుంచది ,, ... 7-0-0
తుంకుమ పువ్వు తులము 1-కి ... 2-0-0
పచ్చకర్పూరం ,, ... 2-0-0
రసభస్మము తులము 1-కి రూ 0-10-0
బాలాచ్యుతము నీసా 1-కి ... 0-12-0
చుంచుకు నూనె నీసా 1-కి ... 0-6-0
అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు.

ఆత్మజ్ఞానా
శివరమును విడచినతరువాత ఆత్మజ్ఞాని.
వ్యక్తియు సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయ చర్చ గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. 1
చిన్నవైజా చక్రగ్రంథము వెల రూ. 0-8-0.
మేనేజరు, ఆంధ్రకర్తకా కార్యాలయము
పోస్టబాక్స్ 212, చంద్రాపూ

నర్ శివస్వామి అయ్యరుగారికి విజ్ఞప్తి.

హిందూదేశ రక్షక వైస్యములో ననేక యువకులను తేరుడని ప్రోత్సహించుచు శివస్వామి అయ్యరుగారు వ్రాసిన లేఖను మిగుల సంతోషముతో చదివితిని. నాజన్మదేశముగు మలబారు నండలములో యీ రక్షక వైస్యమున యువజనులను కొందరిని చేర్చుటకు నేను ప్రయత్నించి తన్మూలమున యీవిషయమై కొంచెమనుభవ జ్ఞానమును సంపాదించినవాడ నగుటచే ఈయుత్తరమును వ్రాయుచున్నాను. ఈభాగమున వైస్యములో జేరుటకు మామూలులో పేరుల నిచ్చినవారు 442 రు మాత్రమే. అందు 136 గురు మలబారుదేశవాసులు. ఈవిధముగ మలబారు యువకులు వైస్యమున చేరుటకు తెనెంటుమ్యుగారి ప్రోత్సహమే కారణము. మాలో కొందరివిషయమై శ్రద్ధతో పనిచేయ పూనుకొంటిమి. కాని మాకు రెండువిషయములు మార్గనిరోధకములుగ నున్నవి. జాతిభేదములను గమనింపక యే దేశరక్షక ఫలమును భోజన వసతుల నేర్పరచె ద ర నిమన యువకులలోను వారి తల్లిదండ్రులలోను చాలమందికి భయముగనున్నది. అందుచే జాతులనుసరించి తగినభోజన సౌకర్యములను ఏర్పాటు చేసెననుని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించినయెడల యీవిత్తు మాపుమానుగలరు. ఈవిషయమై సంతృప్తికరముగ పనిచేయుట కింకను కష్టము కలదు. మాఫసులు భాగములలో పైనిక సమావేశము చేయు నధికారము డిప్రీప్టు మేజిస్ట్రేటుచేతులలో నున్నది. రక్షక సేనలో జేరు వారందరను 2-వ నెంబరు ఫోమును తన సమక్షమున పూర్తిచేయవలయు నని మలబారు డిప్రీప్టు మేజిస్ట్రేటు గారు ప్రకటన చేసెయున్నారు. కాని, యీడిప్రీప్టు మేజిస్ట్రేటులు ఎల్లప్పుడు తిరుగుచుండ వలసియుండుటచే రక్షక వైస్యకులను సమకూర్చుటకు తగిన విరామము వీరి కుండదు. నే నెరిగినంతవరకు ఈ విషయమున డిప్రీప్టు మేజిస్ట్రేటు లేమియు చేయలేదు. మరియు, డిప్రీప్టు మేజిస్ట్రేటు వద్దకు వెద్దరయ్యోగీయులు వైతము పోవీలులేకప్పుడు, యువజనులు పోవుటకు సమయమెట్లుచిక్కును? ఇందును గూర్చి యొక విషయమును తెలిపెదను. నేను యిరువురు యువజనులను ప్రోత్సహపరచి రక్షక వైస్యమున జేరుటకు వారంగికిరించునట్లు చేసెతిని. వీరు డిప్రీప్టు మేజిస్ట్రేటుకున్న స్థానమునకేబది మైళ్లదూరమున నున్నారు. కావున మేనెల 10 తేదీని సబ్ మేజిస్ట్రేటువద్ద దరఖాస్తులను పూర్తిచేసి డిప్రీప్టు మేజిస్ట్రేటు గారివద్దకు పంపిరి. కాని, 24 తేదీనీ వీరి దరఖాస్తులు త్రిప్పి వేయబడినవి. ఈదరఖాస్తులను డిప్రీప్టు మేజిస్ట్రేటు గారి సముఖమున నేవ్రాయవలెననియు, లేకపోయినచో చెల్లగనియు మేజిస్ట్రేటుగారు వ్రాసినారు. ఈ యువజనులలో నొకడు డిప్రీప్టు మేజిస్ట్రేటుగారి యొద్దకు పోయెను. కాని వారి దృఢము కాకపోవుటచే నతడు ఆరాత్రి కచ్చట నుండవలసివచ్చెను. దురదృష్టవశమున నతనిబట్టల నెనరో కొంగిలించిరి. అంతట నీతడు నావద్దకువచ్చి యొక నొకసారి ప్రయత్నించెదననియు, తన గ్రామము చేరుటకు ఖర్చుల నీయవలసిదనియు చెప్పెను. ఇట్టి చిక్కులనేకములు గలవు. శివస్వామి అయ్యరుగారి రక్షక సేనావిధానమును జయప్రదముగ నిర్వహింపవలెననెడి అభిప్రాయమును గలిగియున్నయెడల, డిప్రీప్టు మునసులు పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరులు, సబు మేజిస్ట్రేటులు మున్నగు వారికి దరఖాస్తు ఫారముల నిచ్చి, వారి సమక్షమున వారిని పూర్తి చేయవచ్చునని ప్రభుత్వమువారుజ్ఞానియ్యనట్లు వీరు యత్నింప ప్రార్థించుచున్నాను. యుద్ధోగీయులు సులభముగ యువజనులను చూచుటకు వీలుకలుగజేసినయెడల, ఒక మలబారునండి యే రాష్ట్రమునకు కావలసిన వైస్యకులకంటె నెక్కుడుగ రాగలరని నేనుచెప్పగలను. ఈవిధముగనే తక్కిన నండలములకూడ తమయత్నాహమున వ్యక్తిరింపగలవు.

నర్ శివస్వామి అయ్యరుగారు ఉత్సాహపూరితములగు వ్యాసములను వ్రాసి యువజనులను ప్రోత్సహింపరచుటతో తృప్తికొందక, కొంచెముశ్రమకొల్పి వేయదరఖాస్తు ఫారములను జేబులో వైచుకొని మామలబారునకువచ్చి, కొన్నిసగలను గావించి, యువజనులను హెచ్చరించుటకు మేము ప్రార్థించుచున్నాము. వీరికి వలయునంతమంది యువకులు వైస్యముగ జేరుదురు. ప్రభుత్వమువారి యుద్ధోగీయుల విముఖతమును, నిర్లక్ష్యమును, దరఖాస్తు ఫారములు లేకపోవుటయు, మన నాయకులు యువజనుల వద్దకు బోయి వారిని హెచ్చరింపకపోవుటయు నీరక్షక వైస్యవిధాన విఫలత్వమునకు కారణములు. శివస్వామి అయ్యరుగారు ఈ రక్షకవైస్యకులు మదరాసులో శిక్షింపబడుచున్న మూడుమాసములును వారిజేయమున రాయచుండినయెడల, పాల్నాటు కేలికట్టు, తిలిచ్చేరి, కన్నూరు మున్నగు స్థలములనుండి బలసంపన్నులగు అనేక యువకులు వైస్యమున నుత్సాహముతో జేరగలరు. మంజేరి, రామయ్యరు, హైకోర్టు వకీలు, కేలికట్టు.

మహిళా సభ.
ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షురాలి యుపవ్యాసము.
జూన్ 1-2 తేదీలకు సింహపురమున ఆంధ్రమహిళా మహాసభయందు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షురాలగు శ్రీమతి కంచన పల్లి కనకమ్మగారు స్వాగతోపన్యాసమునందు సభయొక్క ఉద్దేశ్యములు వారి ఆదర్శములును యెచటను కానరావు.
ప్రాచీనార్థ శ్రీలవల ప్రస్తుతము విద్యావతులుండినను వారికి భూషణముగానుండిన సత్సృజనము వీరియందు కానరావచ్చుననియు, విద్యకన్న నీతృప్తివస్తువు ప్రధానమనియు విద్యాసంపత్తికలవారికన్న విద్యావిహీనులయిన పామరులయందు నిష్కాపట్యము, సత్యవాదిత్వము భక్తి విశేషముగా కానబడుచున్నదని కనకమ్మగారు వక్కాణించియుండిరి.
విద్యనేర్చిన శ్రీలును పురుషులును దుష్ప్రవర్తన గలిగియుండిరిని యిదివరలో గాని యిప్పుడుగాని యెవరును చెప్పు సాహసంపలేదు. ఉన్నతవిద్య నభ్యసించుచున్న శ్రీమతి కనకమ్మగారు విద్యావతులును గుణవతులును నగు శ్రీలును దూషించుట శ్రీలోకమున కంతకును విషాదకరము. శ్రీ విద్యావిషయమున ప్రోత్సాహముగాక ఆశాభంగ మొనర్చెను. ఇప్పటి శ్రీలయందు విద్య దూష్యముగా పరిణమించినదని చెప్పదు వెంటనే పట్టణములందును పల్లెలయందును శ్రీవిద్యాభివృద్ధికయి పాఠశాలలు స్థాపించవలసినదనియు విద్యనేర్చిన శ్రీలే ఉపాధ్యాయులుగా నుండవలయుననియు విద్య ఆవసరమనియు ఆమెయే ముచ్చటించెను. విద్యనేర్చిన శ్రీలకన్న విద్యనేర్చని శ్రీలు గుణవతులుగా నుండిరిని చెప్పదు అట్టి దూష్యులుగ విద్యోజులు యేల ప్రయత్నింపవలెను.
గీ|| విద్యనేర్చిన తొలుతను వినయముబ్బు | వినయమునో సర్వగుణముల వెలయు మిగుల, దానిచేతనే పతిభక్తి పాదుకొనును, కాన ను ద తులకు ను విద్య గ ఆ ప వ ల యు. అని శ్రీ విద్యాభిమాను లొకరువ్రాసిరి. శ్రీలకు విద్య అవసరమేదను పురుషులుగూడా శ్రీ విద్యవలని లాభములను గుణములను, నానాట్రహించి మనకొరకు యెంతయోపాటుపడుచుండ విద్యావలయును కనకమ్మగారిట్లు శ్రీవిద్యనేగించుట శోచనీయము. మన దేశమున చాలా కాలమునుండి శ్రీ విద్య అడుగంటకూపష్టమండుకములవలె యింటనుండి ప్రపంచమనెనెనా యెరుగని నుస్థితియందుండి యిప్పుడిప్పుడు శ్రీ విద్య వృద్ధిపొందుచుండ విద్యావతులగు శ్రీ సామాన్యమును దూషించుట భావ్యముకాదు. శ్రీమతి కనకమ్మగారి ఉపన్యాసములోని అంశములు పరస్పర విరోధములుగా నున్నవి. ఒకవోట విద్యావతులయిన యిప్పటి శ్రీలు పూర్వశ్రీలవలె శ్రీగుణవతులుగా లేరనిచెప్పి మరియొకవోట తాము విద్యను దూషించుటలేదని చెప్పిరి. మరియొక వోట విద్యలేని శ్రీలే గుణవతులును నీలివంతులునని చెప్పిరి. ఇప్పటి విద్యావతులకు శ్రీలయందు గుణములు అంతరించినవని చెప్పట మిక్కిలి పొరపాటుమాట. విద్యనేర్చిన శ్రీలలోగాని పురుషులలోగాని గుణరహితులు కొందరుండవచ్చును. కనకమ్మగారికి ఇందుకు దృష్టాంతములు మన పురాణేతి హాసములో నెచటను కానరాలేదా? సూరి భ్రమరాంబు.
వీహారు స్థానిక ప్రభుత్వమువారు చంపరాలో వాటి కేళ్లరులకును రైతులకును గల కష్టములను నివారణ చేయుటకు ఒకసంఘ మేర్పడెను. సంఘముయొక్క విధులు క్రింద ముద్రితములు:-
(1) నీలియందులయారుజేయుటయు తోటలు నేయువిషయముల గురించి చంపరాలో నున్న వాటికేళ్లరులకును రైతులకును గల ఇబ్బందులను తొలగించుట. (2) వీనివిషయమై తగు సాక్ష్యమును జాగ్రత్తపరుచుట! విచారణజేసి ఇంకను మంచి సాక్ష్యము లభించెనేని దానిని గూడ వాదితరపున జాగ్రత్త జేయుట (3) తమ నిశ్చితాభిప్రాయములను దొరతనము వారికి తెలియజేయుట, ఆయా ఇబ్బందులను తొలగించు సాధనములను గూడ తెలియజేయుట.
రింపకపోవుటయు నీరక్షక వైస్యవిధాన విఫలత్వమునకు కారణములు. శివస్వామి అయ్యరుగారు ఈ రక్షకవైస్యకులు మదరాసులో శిక్షింపబడుచున్న మూడుమాసములును వారిజేయమున రాయచుండినయెడల, పాల్నాటు కేలికట్టు, తిలిచ్చేరి, కన్నూరు మున్నగు స్థలములనుండి బలసంపన్నులగు అనేక యువకులు వైస్యమున నుత్సాహముతో జేరగలరు. మంజేరి, రామయ్యరు, హైకోర్టు వకీలు, కేలికట్టు.

గ్రంథస్వీకారము.

మంత్రపుష్పత్రయము: — విశ్వేశ్వర భాష్యముతోను, ఆంధ్రభాషాభిజ్ఞములతోను దైవాద్యైత్యమతస్థాపక కోటిశ్వాశాస్త్రిగారిచే ప్రకటింపబడినది. “సాధారణమంత్రపుష్పమును” “యోసాంబంధమంత్రపుష్పమును, దుగ్ధమంత్రపుష్పమును నిర్దేశించును. సక్రమముగ పదవిభాగమును, స్వరనిర్ణయమును, వానికి విద్యారణ్యస్వామిచే వ్రాయబడిన వ్యాఖ్యయు ఆంధ్రమున శబ్దార్థమును, ఆంధ్ర భాష్యమును వేర్వేరుప్రకటింపబడినవి. పుస్తకమును ముద్దులుమాటగట్టునట్లు చూపింపబడినది. దీనివల 4 ఆశాలు. మేనేజరు స్వధర్మ ప్రకాశనీ, చింతాద్రిపేట ప్రధానాధికారి వ్రాసినబడయవచ్చును.

బ్రటిషు ప్రభుత్వమువలన హిందూదేశమునకు గలిగిన లాభములు: — ఈగ్రంథము ఆంధ్రమున చక్కని సులభశైలిని సర్వజనగ్రాహ్యముగ వ్రాయబడినది. పిల్లలును పెద్దలును ఉత్సాహముతో గ్రంథమును చదువరులుగు నట్లు కథనలే పుస్తకముపకరింపబడినది. హిందూదేశమునకు బ్రిటిషుప్రభుత్వమువలన గలిగిన లాభములన్నియు వివరింపబడినవి. హిందూదేశచరిత్రతో బాటుదీనినిగూడపాఠశాలలందు చదివించియెడల విద్యార్థులకు రాజభక్తియు, దేశభక్తియుగలుగునట్లు వివరితము కాదు ఇది దుర్గిరాలతోకో. పార్థసారథిగారిచే ప్రకటింపబడినది.

కల్పతరు: — ఇది యొకవారపత్రిక అతవమునందు ప్రతి తనివారము ప్రకటింపబడును. సంపాదకులు కె. ఆర్. కృష్ణమాచారిగారు. వీరు భారతసేనాబుద్ధితో విద్యాగ్రంథము లేనిజనులకు జ్ఞానము సుసంఘటకుగాను ఈ యుద్యమమునకు జూనుకొనిరి. వీరు 30 ఏండ్లకాలము ప్రభుత్వోద్యోగములందు పనిచేసి దేశసేవాతత్పరులై యుద్యోగమును చాలించి భారతజనవిజ్ఞానాభివృద్ధికిగాను పాటుపడుచున్నారు. ప్రథమ పత్రిక మాత్రావారముగ జేరినది. ఇందు సర్వజనులను గ్రహింపఁదగిన విశేషవిషయములగులవు. వ్యవసాయము, పరిశ్రమము, ఆరోగ్యవిషయము, పరిశ్రమలు, వాణిజ్యము, న్యాయశాస్త్రముఖ్య విషయములు, విద్యావిషయములు మున్నగునవియు, కొన్ని చిత్రకథలును ఇందుగలవు. తమిళ సోదరుల కిది యెంతయు సుపయోగించును.

సావిత్రి సత్యవంతము: — గ్రంథకర్త బుక్కపట్టణము రామానుజయ్యగారు. వల 0-1-6. ఇది పుష్పకైలిని వ్రాయబడినందున, జమపుట కింపుగ నుండునట్లుట సంశయము లేదు. ఇందలికథ హృద్యముగనే యున్నది.

క్షుప్తముగ రచియింపబడిన యిట్టిగ్రంథములందు కృత్రిమవృత్తుల విజృంభణమున కవకాశ ముండజాలదు. ఇంతలోనైనను గ్రంథకర్త తన కల్పనానైపుణ్యము ప్రదర్శించినందులకు సంకీర్ణపఁదగినదే. ఈకాలమున కొందరు ప్రత్యేకముగ కల్పితకథాగ్రంథము లగు నవలలను ప్రచురించు చుండిరి. వీనికంటె చరిత్రప్రవృత్తిశాస్త్రములు మున్నగు గ్రంథములను రచించినచో ఎక్కువ యుపయుక్తముగ నుండునని నమ్ముచున్నారు. ఈగ్రంథము స్త్రీలకు తమ భర్తలపట్లను అత్తమామల పట్లను భక్తివిషయవిశ్వాసములతో మెలగు మార్గములను చక్కగ జూపుచున్నది. సావిత్రి చరిత్రము అతిపవిత్రమైనకథయని మేము నేలగు జెప్పవలయును. పతినిమిత్రము ఎన్ని ఇక్కట్లైన లోనై ‘సాధ్యమజయగు సావిత్రి’దేవి పుట్టినదికిని, మెట్టిని యింటికిని శ్రేయంబు లొనగూర్చి యాచంద్రార్కమగు సత్కీర్తిని గడించెను. ఇటులుగదా స్త్రీలు విద్యావతులై లోకంబున శుభంబు లందవలయును. ప్రతులు వలయువారు బు. రామానుజయ్య, 68 ఆచారప్పకొ పేజీ, జి. టి. మద్రాసు.

అపూర్వ సంఘ సంస్కరణము. — ఈగ్రంథము మాత్రావారమున వలకరించినది. దీనిని గూర్చి అసమగ్రస్థితియందే మేము విపులముగ వివరించుచున్నాము గాన మేమిపుడు మరల నందులకు గడంగుట చరిత్రచర్యణమగును. గ్రంథము చక్కని కాగితములపై మనోహరముగ ముద్రింపబడి ముద్దులూటకుచున్నది. ఈగ్రంథమందలి విషయమున కెంతటి ప్రాశస్త్యము కలదో ఉపోద్ఘాతమునకును స్వవిషయమునకును ప్రత్యేకముగ నంతటివిలువ గలదు. సమర్థులగు కట్టమంచి రామలింగా రెడ్డి గారు పాండిత్యప్రకర్షకమును నిష్పాక్షికమును విమర్శాపూర్వకము నగు నుపోద్ఘాతమును వ్రాసిరి. సాధారణముగ గ్రంథకర్తలు ప్రతికూలాభిప్రాయముల నుపోద్ఘాతములగు తమగ్రంథములందు ప్రకటింపబడుచుగను. ఈగ్రంథకర్త గూర్చి టను నూతనపంథనే యనుసరించిరి. ఆవిద్యాంసుని యుపోద్ఘాతమును యథాత్మరముగ ప్రకటించుచు గ్రంథకర్త అందులకెందునను తీసిపోనిరీతిని సమాధానమును వ్రాసి దీనియందు పొందుపరచెను. ఇది రెండును గ్రంథముతో పాటు

సమగ్రముగ చదువదగియున్నది. గ్రంథకర్త కాళ్లకూరి గోపాలరావుగారు. వీరు పుటగ్రంథములను రచించి ఆంధ్రభాషాసేన సెనరించుచున్నారు. ఈగ్రంథము వల ౦.8-0.౮. వలయువారు గ్రంథకర్తగారికి “4 ఆచారప్పకొ” నందు జాబ్బిటవును మదరాసు” అని వ్రాయుకలెను.

దిగ్విచక్రనర్మల కథలు, గోలకొండ నవాబు కథలు: — గ్రంథకర్త బ్రహ్మశ్రీ శ్రీపాదమబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు. వల 0-4-0, 0-2-0. గ్రంథముల ముద్రణము ముద్దులుమాట గట్టుచున్నది. వెండిలేకలపోలు కాగితములపైన అక్షరములు ముద్దయియుపోలే మిలమిల మెరయుచున్నవి. తెల్లమగు తేటపదంబులతో కథ సులభశైలిని వ్రాయబడి హృదయరంజకముగ నున్నది. నీతి కథ లెట్లో దేశచారిత్రములు గూడ ఆ కథ్యక మగుటచే వీనిని గూడ ప్రాథమిక పాఠశాలల యందు క్రింది తరగతుల బాలురకు పఠనియ గ్రంథములుగ నియమించినచో చాలికా బాలకులకు అత్యంతోపయోగముగ నుండును. వీనిని పఠించినచో భూగోళదేశచారిత్రజ్ఞానము గూడ నలవడును. శాస్త్రీగారి గ్రంథముల యందు ఆంధ్రుల గలపరాక్రమములు, భిక్షకీచక్కుగ బాలుర హృదయకుందు నాటుచట్టుకట్టించిరి. మన ఆంధ్ర సహనీయుల సాహసోపాద్యాది గుణముల గ్రహించి మన బాలికాబాలకులు ఆ దినండియు మన భూరులవలె ఘన జీవనములను గడపుటకు ప్రయత్నింపట సాధ్యమగును. ఈ దేశచరిత్రకథలు కడునీతియుక్తముగ వ్రాయబడినవి. అన్నివిధములయందును ఈగ్రంథములు ప్రాథమిక పాఠశాలలయందు క్రింది తరగతి బాలికాబాలకులకు పఠనియ గ్రంథములుగ నియమింపవచ్చుములని మేము నమ్ముచున్నాము. ప్రతులు వలయువారు హరి అండుకో, రాయవరం, రాయచండ్రపురంపోస్టు, గోదావరిజిల్లా యని వ్రాసికొనవలయును.

ఆనంద వాచక పుస్తకములు: — చెన్న పురి యందలి ఆర్. వెంకటేశ్వరకంపెనీవారి నూతనోద్యమ మతిజ్ఞానాపారమైనది. మాక్సిమిల్ కంపెనీవారును, లాంగ్వున్న కంపెనీవారును మన బాలకులకు ప్రకటించుచున్న అన్నపాలు, ఆవుకు నాలుగుకాళ్లు, ఆవు పాలు ఇచ్చును. ఆవుపాలు తెల్లగానుండును. మంగలివాడు డేరము చేయుచున్నాడు అను వాచకపాఠము లెన్నటికైన పోయి జాతీయవాచకము లెన్నటికైన వచ్చునాయని తలంచుచుంటిమి నేటికాయుద్యమమును మన ఆనందమద్రజా యంత్రాలయమువా రారంభించి ఆంధ్రలోకమునకు మహోపకారము చేయుచున్నారు. వెంకటేశ్వరకంపెనీవారు చిన్న చిన్న పాఠములందు అనేకవిధముల విజ్ఞానాభివృద్ధికి అనుచుపాఠముల నేర్పించి, జాతీయవిద్య నొసంగుపాఠములను ప్రకటించిరి. జీవశాస్త్రపాఠములు, చిత్రకథలు చిన్న చిన్న లెక్కలు, భౌగోళవిషయములు, పురాణకథాపాఠములు పదార్థవిజ్ఞానసాహిత్యశాస్త్రపాఠములు, భారతయోధుల చరిత్రలు, కొన్ని పరిశ్రమలను గూర్చిన ప్రారంభపాఠములు, ఆరోగ్య, భౌగోళశాస్త్రములు, భూగోళశాస్త్రపాఠములు ఈ వాచకములందు విశేషముగాగలవు. ఆరు తరగతులకకు ఉపయోగింపఁదగిన వాచకములు ప్రకటితములు. ఇటీవల ఆంధ్రవీరకంఠిరవుడని బిరుదును గ్రహించి ప్రపంచమునందంతటను ప్రఖ్యాతిగాంచిన అభినవ భీమసేన కోడి రామమూర్తిరాయడుగారి చరిత్రమును ఈవాచకములలో నొకచోట గానవచ్చుచున్నది. ఇట్టి వాచకముల రచన నూతనపద్ధతి యని చెప్పవచ్చును. జాతీయ విద్యాభోధనలక్షణము లనేకము లందు గానవచ్చుచున్నవి ఈయుద్యమమును పూనుకొనిన వెంకటేశ్వరకంపెనీవారు ఆంధ్రలోకమునకు కృతజ్ఞతాపాత్రులు. వీరి యుద్యమము నిర్విఘ్నముగ జరుగును గాక! వైవాచకములను పానుగంటి నరసింహము గారు, కూచి నరసింహము గార్లు రచించిరి.

విజయనగర రాజ కథలు. — నాటకత్రయము వీరపూజ, మిథునానురాగము, మున్నగు గ్రంథరాజముల రచించిన శ్రీపాద మబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు గ్రంథకర్త. ఈయన చదువులకు క్రొత్తవారుకారు. వీరు రచించిన గ్రంథములలో ‘వీరపూజ’ అతనికి ఇంటరుమీడియేటు పరీక్షవిద్యార్థులకు వ్యాసరచన నిమిత్తము పఠనియగ్రంథముగ నియమింపబడినది. దీనిని బట్టియే చదువరులు శాస్త్రీగారి గ్రంథముల శ్రేష్ఠతను గ్రహించలరని నమ్ముచున్నారు. ఇంతవరకు ప్రాథమిక పాఠశాలలో క్రిందితరగతి బాలురకు జెప్పటకు ఆంధ్రభాషలో తెల్లమగు తేటపదములతో వ్రాయబడిన దేశచరిత్రములులేవు. ఈలోటును శాస్త్రీగారు పూర్తిచేసిరి. ఇట్టి గ్రంథములు శాస్త్రీగారు ప్రస్తుతము నాల్గింటిని రచించిరి. అందులో ఈ విజయనగర రాజుల కథలు ఒకటి. ఈగ్రంథముయొక్క ముద్రణము ముద్దులూటకుచున్నది. అక్షరములన్ననో ముద్దయియు వోలియున్నవి. కాగితములు గూడ చాల సొగసుగ నున్నవి.

తైలి కడు సులభముగ నున్నది. కన్యమానసుడు క్రిందితరగతి బాలురకు ఏరయిన గ్రంథములు బోధించవలయునన్న ఇంత సులభముగను, తేటపదంబులతోను వ్రాయబడిన గ్రంథములు వెలువడుటకు ఇదియేపారంభము. బాలురకు ఈగ్రంథములను విజయనగర రాజుల కథలు, చిత్తూరు రాజుకథలు, డిల్లీ చక్రవర్తులకథలు, గోల్కొండ నవాబుకథలు, పఠనియగ్రంథములుగ నియమించినచో భూగోళశాస్త్రము చేత చరిత్ర మున్న ఏమో తెలియుట కవకాశము కలుగును. కన్యమానసుడు దేశభాష క్రమక్రమముగ ఊహించుచున్నది. ఆంగ్లము నేర్పినది మొదలు ఆంధ్రభాషను మరచిపోవుచున్నాడు. వీనిని నిరసించుచున్నాడు. కాన స్వభాషయగు ఆంధ్రభాషను వృద్ధిచేసి పూర్వపు దౌర్బల్యమునకు తేలయునని గోరువారందరు అదిండి పిల్లలచే ఇట్టి గ్రంథములను పఠింపజేసి ఆంధ్రభాషను క్రమక్రమముగ అభివృద్ధి చేసెదగని నమ్ముచున్నాము. భాషాపర్యాయ ముండెగాని మనకు ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్రమునలన ప్రయోజన ముండజాలదు. సంఘభావమునకు, రాజ్యాభివృద్ధికిని, దేశక్షేమమునకును స్వభాషయే మూలాధారమని దేశచరిత్రములను పఠించిన వారందరును తెలిసినవిషయమే కాబట్టి మనకు ప్రత్యేకముగ ఆంధ్రరాష్ట్రము వలయునని కోరువారందరు ఆంధ్రభాషను వృద్ధిచేసినగాని ఆంధ్రరాష్ట్రము ప్రసాదించబడినను మనకు ప్రయోజనములేదు. ఇట్టియెడల స్వభాషను వృద్ధిచేయుటకు ఇదియే సాధనోపాపాయములు. గ్రంథము వల 0-4-0. ప్రతులు వలయువారు హరి అండుకో, రాయవరం, రాయచండ్రపురంపోస్టు, గోదావరిజిల్లా యని వ్రాసికొనవలెను.

“తమోవిదారణీ గ్రంథముల” కు 6 వ పుష్పచరుకుల స్త్రీలు

అను పుస్తకము మాత్రావారము ప్రకటించినది. దీనిని రచించినవారు సుప్రసిద్ధులగు బ్రహ్మశ్రీ కన్యూరి- శివశంకరకవిగారు. వీరికి ఈగ్రంథమునందు “స్త్రీల బాధ్యత, స్త్రీవిద్య, యశవదత, గానవిద్య, స్త్రీస్వాతంత్ర్యము, పురుషసాన్నిధ్యము, బాహ్యసంచారము” మున్నగు విషయములగూర్చి చర్చింపవలయునని అభిప్రాయముకలదు. కాని యీనడుద్యమమునందు పరిపూర్ణముగ కృతార్థులు కాక పూర్వమే వీరిని 1917 వ సంవత్సరము జనవరినెలలో పరమేశ్వరుడు తనలో నైకము చేసికొనెను.

ప్రస్తుత మీగ్రంథమున స్త్రీవిద్యను గూర్చియు, స్త్రీల గానవిద్యను గూర్చియు కవిగారి అభిప్రాయములు వ్యక్తీకరింపబడినవి. స్త్రీల దుస్థితికిర దను సానుభూతిని విశేషీకరించుచు వారికష్టముల నిర్మూలించుటచే అనేక విషయముల ననుభవపూర్వకముగ కవిగారు వ్రాసియున్నారు. కాని వీరియభిప్రాయముల నన్నిటితోడను ఎల్లరు నేకీభవించు రని చెప్పసాహసంపలేకున్నాము. వీరు ఆధునిక నాగరకముపై తమ యుద్ధపతాకము నెత్తిరి. ఫలవరహితమగు ప్రతికార్యమును అనవసరమగుటయేగాక అపాయకమగుకూడ పరిణమించునని వీరి మతము. అందుచే “లోకముల్లో నేపగయైనను సరే తగిలెనె విధాయకమగునప్పడే అనగా చేయుచున్న బాధకలు గునప్పడే చానిని చేయవలెను గాని లేక అనవసరముగ తెచ్చి పెట్టుకొందుమేని అది నిష్ఫలమగుటతో తీరక క్షుద్రులమును గూడనీయక మానదు” అని కవిగారు కన్యూరించుచున్నారు. ఈ అభిప్రాయముతోడనే స్త్రీవిద్యను, స్త్రీల గానవిద్యను వీరు చర్చించియున్నారు. అందుచే వీరు స్త్రీల కున్నతవిద్య చెప్పించుట యనవసరమనియు, “తెక్కపట్టులు వ్రాసికొనుట, ఈ తైరము వ్రాయుట, చదువుట, ఇత్యాది సామాన్య విషయము లుపయోగించునంతవరకు” వీరికి విద్య చెప్పించవచ్చుననియు, “అంతకు మించిన చదువువారి కవసరము లేద”నియు తమ గ్రంథమున వ్రాసియున్నారు. బాలికలైనను బాలురతోగూడి పాఠశాలలో చదువరాదని వీరి మతము. స్త్రీలు రజస్వలానంతరమున పాఠశాలకు బోరాడుట. అంతవరకు నచ్చు విద్య చాలునట. మరియు “స్త్రీకంఠము సన్న విడిగా... విసబడుటచే... లాలిత్యముగ నున్నట్లు కనబడునుగాని సంగీతశాస్త్రమందు నిజమైన పరిజ్ఞానముగలవా యిట్టి సన్న గొంతుపాటలను గౌరవించరు... సంగతులును బడిగించి పాటను గుత్తముగాను తప్పికరముగాను పాడుటకు పురుషగాత్రమేసరి” అని శాస్త్రీగారు తమ అభిప్రాయమును తెల్లముజేసియున్నారు. అనగదాయకమగుటచే గానవిద్య కులస్త్రీల కనవడ మని వీరి యుద్దేశము. ప్రపంచమున కొందరు స్త్రీజనులు చేయుచున్నాచ్యములు కవిగారి సహజకోపల హృదయమును కణిముగజేసి, యిట్టి అభిప్రాయములను పిల్లలో ప్రేరేపించియుండవచ్చు. గ్రంథములోని విషయములను కవిగారు లోకానుభవముతో వ్రాసినట్లు ఎల్లరు తోపకాగను. తైలి జాతీయము. ప్రస్తుతము జనసామాన్యవిద్యాభివృద్ధికి మనవారు చేయుచున్న భూగోద్యమములకట్టి గ్రంథములు మిగుల నుపకరించునని నిశ్చయముగ చెప్పవచ్చును. విషయము పాదురులకు సహితము సుగ్రాహ్యమగునట్లులు తేటతెలుగుమాటలతో చక్కగ వ్రాయబడినది.

(ప్రాచీన మానేజరు కమిషన్,
విశాఖపట్నం, తూర్పు గోదావరి జిల్లా,
ఆగస్టు 1917.) } డి. పద్మావతి
ప్రాచీన మానేజరు

పెంట్లండు ప్రభువుగారి

ఉపన్యాసము.

మా॥ బి. వి. నరసింహ అయ్యరుగారి యుత్తరము

అపాయకములును అవివేకప్రేరితములును అగు ఆన వసరాండోళ్లను మదరాసు ప్రభుత్వము వారణగద్రొక్క నవపరము కలగవచ్చునని పెంట్లండు ప్రభువుగారు గతనెల మే 24 తేదీని వాక్రుచ్చియున్నారు. ఈవిషయమై యీ క్రిందిలి జవాబిచ్చుచున్నాను. శ్రీ వారి సద్గుణసంపన్నత యును, సంతోషస్వభావమును శాసనసభ్యుల మనముల నాక ర్షింపించి. అట్టి వారితో ఈ విషయమున భేదాభి ప్రాయమును వ్యక్తపరపలనిపిస్తుట మిగుల విచారకరముగ నున్నది. వీరి వనోన్మేల్లమును, వీరి సదుద్దేశములును, నమ్మక మగు స్నేహితునివలె నుండలేనని వీరు చేయు ప్రయత్నము లును ఈవిచారమును ద్విగుణీకృతము గావించుచున్నవి. అయినను, యీవిధినిర్వహణ మొత్త కష్టముగనున్నను, ప్రజా డేమును కొరకు దానిని నేను నెరవేర్చుకలసియున్నది.

తమదేశపు రాజ్యనిర్వహణమున పాల్గొనుటకు భారతీ యులకు క్రమక్రమముగ నర్హులగుచున్నారనియు, స్వరాజ్యము ఒహుకాలమునకు గాని చేకూరకున్నను తామును తమతోడి అధికారులను స్వరాజ్యాశ్రయమున పెంపొందించుటకే ప్రయత్న ములు చేయుచున్నారనియు, గవర్నరుగారు పట్టిన పలు కులు నాకెంతయు సంతోషదాయకములగు నున్నవి.

ఎట్టి విమర్శలకైనను తగు సమాధానమిచ్చి తప్పించు కొనుటకు పిలుగనుండునటుల, ఉన్నతస్థానముననున్న రాజనీ తిజ్ఞులు తమ అభిప్రాయములను మిగుల జాగరూతతో అన్న వ్యముగ వ్యక్తీకరించుట వాడుక. ఈవిషయమును ప్రజలెల్ల యను గ్రహింపవలెను. కాని, ప్రభుత్వమువారు, మొన్న కొరిక నీలిని, ప్రజాసాహాయ్యము నుపేక్షించినపుడు మాత్రము స్పష్ట ముగ సుగ్రాహ్యముగ తమ అభిప్రాయమును వెల్లడిచేయుట మంచిది.

మనలో నిరుత్సాహ పరుడగు, 'విపరీతాశయములు' 'పద్ధతులు' ఎవ్వ? వాక్పారు వ్యమును ఖండింపవలయునని "శ్రీవారు" వాక్రుచ్చి యున్నారు. ఈ విషయమున వారితో నేకీభవింపగ లందులకు మా కెంతయు సంతోషముగ నున్నది ధూర్తత్వము ను, ఆరాజకాండోళ్లనులును ఎల్లడనున వర్జితములు. శ్రీగవర్నరుగారి ప్రభుత్వ మట్టివారినై నీవలుకొడుకు ప్రయోగించి క్షింప యత్నించునెడల, వారికి జనులందరును మనఃపూర్వక ముగసహాయ మొనర్చునని నిస్సందేహముగ చెప్పవచ్చునుకాని శ్రీవారిఅభిప్రాయమిట్టిదేనా? నిశ్చయముగ కాదు. పరిపాలనా విధానములను గాని ప్రభుత్వమువారిని గాని విమర్శించుట, దొరతనము వారిపై 'నిరంతరనిందా విధాన' మని అభిప్రాయ పడి, దీనిని రూపకంచుటకు తమనర్హతలను వినియోగపర చెదరునియు, అందులకు ప్రజలందరును సానుభూతితో సహాయమును చేయవలెననియు గవర్నరుగారు నడిచిరి. ఇచ్చటగవర్నరుగారి అభిప్రాయమేమో సువ్యక్త మగుటలేదు. ప్రభుత్వమున ననేకలోపములున్నవనియు, కార్యనిర్వాహకాన్యాయ విచారణాధికారులను నేరుపరచుకుండుటయు, ఉన్నతోద్యోగములను చవుకగ నిండియును కొసంగక ఆంగ్లేయులకు హెచ్చుతీతులు నిచ్చి వారి నందులకు నియమించుటయు, భారతీయులయందలి భావసము, మున్నగు లోపములున్నవనియు భారతీయ రాజతంత్ర నేత్ర లనేకసారులు చెప్పి యున్నారు. నిరంకుశాధికార మెప్పుడును జరుగవలయునుండ జాలదనియు, ఇందునకు స్వరాజ్యమే ప్రతిక్రియనియు, రాజనీతివేత్తలు నిదర్శనపూర్వకముగ సిద్ధాంతీకరించుచున్నారు. ఈవిషయమై గూడలూరులో జరిగిన చెన్నరాష్ట్రీయ మహాసభాధ్యక్షులగు నివాసుబహదరు వి. పి. మాధవరావు సి. ఐ. ఇ. గారి మాటలు గమనింపదగును. ప్రభుత్వమువారు నివాసు బహదరు గారి ఉపన్యాసమును పరిపాలనాధికారుల చర్యను గూషించుచున్నదనియెంచి, అందుచే వీరియుపన్యాస పత్రముల నింటింటి వెదకి, ఇండియా రక్షక చట్టప్రకార మో మరి యేకాననము ననుసరించియో వీరికి నిర్బంధవాసశిక్ష విధింతురా? శ్రీ పెంట్లండు ప్రభువుగారి వాక్యము లట్టి విషయములకు గూడ నవ్యయింప దగినంత విశాలముగ నున్నది. ఈమాటలను శ్రీవారు సదుద్దేశముతో చెప్పినప్పటికిని, వీరి

అజ్ఞను నిర్వహింప కలసినవారు మాత్రము భావమును మాడక భావను పట్టియే వర్తించెదరు. కావున, ఇట్టి ప్రాధానకు నేనును, ప్రతిభారతీయుడును ఇచ్చు సమాధానమేమన, మనమాతృ దేశోద్ధరణమునకు భారతపుత్రులు చేయు న్యాయసమృద్ధిమును గణనియుమును అగు నుద్యమము నడపదుటలో మేము ప్రభుత్వము వారికి సహాయ మొనర్చుటలేమని విషయపూర్వకముగన, కఠినముగను నిరాకరించుటయే.

గవర్నరుగారి అభిప్రాయ మిది గానియెడల నింక నేదియో తెలియ గోరెదము. ప్రయోగించిన భాషామాలక మన గాని యిక నేవిధమునవయునను భావములను గ్రహించుట మనకు తెలియదు. "విపరీతాశయములు" అని చెప్పటలో శ్రీవారి అభిప్రాయ మేమియో చెప్పజాలము. త్వరలోనే బాధ్యతగల స్వరాజ్యము కలయునని కోరువారిని నిశించి, అట్టిఅభిప్రాయములను మామానయులకు దూరముగ దెట్టవలెనని చెప్పమాటలవలననే గవర్నరుగారి అభిప్రాయము తెలిసి నది. ఇందుకు బదులు గ గవర్నరుగారి కోరిక బుద్ధి కసాధ్య మనియు నీ తి కి బా హ్య మ ని యు క్రజలెల్లరును వారికి తెల్లముచేయవలెను. ఈ ఆశయములను మేము కల్పింపజాలము. గత సంవత్సరమున జరిగిన దేశీయ మహాసభలో భారతీయులకు త్వరలో బాధ్యతగల స్వరాజ్య ము నొసగునట్లు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించి, కొన్ని పరి పాలనావిధాన సంస్కరణములను వెల్లడిచేసిన విషయమును, గూడలూరులోని రాష్ట్రీయ మహాసభవారు దీని నేకగ్రీక ముగ నంగీకరించిరి గంభీరమును, శ్రీవారు మేనెల 24 తేదీకి నెరిగి యుండవలెనోచెడిది. ఇట్టి ఆశయములను విపరీతము లని ప్రజలును శాసనసభలో వారిచే నెన్నుకొనబడువారును వర్జించునట్లు చేయుట కేవిధముగ శ్రీవారు ఆశపడుటెందుకు? ఇట్టి ఆదర్శములు ప్రతిభారతీయుని మానసమునను మతాదేశ మతో నాటుకొని యున్నవిగాని యెంతగొప్పవా రాజ్యాపించి నను తృప్తికరింపబడునని కావు.

మరియు నిట్టివిమర్శలు పాక్షికముగను యుక్తాయుక్తి పరిజ్ఞానహక్యములుగను, తీవ్రవాదభరితములుగను నున్నవని యు, అసందర్భమయమున నిట్టి ఆంధోళ్లనము జరుగుచున్న దనియు శ్రీవారు చెప్పిన మాటలకు జవాబు చెప్పట యనవ సరము. ప్రజలు యుక్తాయుక్తిపరిజ్ఞానసంపన్నులగు విరుద్ధవలనలనలగు లాభములను గ్రహించియున్నారు. వారి కోరికలకుగలిగిన విరోధము నివారణచేసియున్నారు. ఇక అసం దర్భమయమయవద మున్నది. "అప్పజేకాను", "క్రమక్రమముగ" "దూరపు ఆశయములు" అని స్వలాభమును కోరువారితలనే శ్రీవారు ఉద్దేశపూర్వముగ కాక పోయినను స్పష్టముగ మాటలాగుచున్నారు. ఈ నైన వివరించిన ఆదర్శములు నుంచినేగాని, యాపిషయమున కివి సంకల్పింపవు. సామ్రాజ్యములోని ప్రతిభాగమును, అంతర్జాతీయ వ్యవస్థలను పునర్నిర్మాణము చేసికొన యత్నింపుచుండగ, బ్రిటీషు ఇండియాలోని మనము, న్యాయసమృద్ధులగు స్వరాజ్యాండోళ్లనమునకు శ్రీవారి నెలవును తీసికొనవలసి వచ్చినది.

గవర్నరుగారు చెప్పిన బలాత్కారవిధానమును న్యాయవిరుద్ధముగ ప్రవర్తించువారియెడల అనునర్థింప చేయుట పాడిగాని, న్యాయసమృత్తాండోళ్లనముచేయు ప్రయత్నములయెడల ప్రయోగించుటవలన ప్రభుత్వము వారికిని కిని ప్రజలకునుగూడ అన్యధాయకముగ నుండును. న్యాయసమృద్ధులగు శాండోళ్లనము బలాత్కార విధానములను ప్రయోగించుట వలన కిరి యుద్యమము మిగుల బలవంత మగుటయు, ఈ విధానము విఫలమనోరథమగుటయు సంభవించును. శాంతి యశ్వకవరమగు సమయమున, ప్రజలకును ప్రభుత్వమువారికిని నన్నర్థాలు నయలుజేరును. ఇట్టి బలాత్కార విధానములను మవలన కొందరు భయపడి రాజ్యవిషయములను వర్జించినను ఆ భవన్నానకాన్యాయ లగు కొందరు యువకులు ఆరాజకాండోళ్లనముచేసి ఆకార్యముల నాచరించుటకు పిలు కలుగుచున్నది. ఇట్టి బలాత్కార విధానమువలననే వంగదేశ మట్టిశిక్షి కచ్చుకది. నావంటివారి హెచ్చరికలను గమనింపక గవర్నరు గారు తమచిత్తము వచ్చుకట్లు చేసినయెడల, నగ బాము కట్టు పుల్లరువలెనే శాంతిసంతతుగు రాష్ట్రీయన కశాంతిని ప్రేరేపించుటకు తైగవాదులగుదురు. గవర్నరుగారు తమక్రియనున్న పరిపాలనా కర్తవ్యతో వారిలాభమునకై "ఉగ్రపరిపాలనము" ను చేయుటకంటె యెట్టి విమర్శనలకైన పిర్పుతో సహించుట మంచిదని గవర్నరుగారు కలహా నివృత్తుట ఆత్మకృత్రిమ పద్ధతి.

రివెన్యూబోర్డు కార్యదర్శిగానుండి ప్రస్తుతియు పింగళువు మృత్యుకొనుచు కుంభకోణము పురపాలనాసంఘమున కధ్యక్షులగు మా॥ రావుబహదరు వి. కె. రామానుజాచార్యులు. బి. ఏ గా రీవిధమున వ్రాయుచున్నాడు.

హోమురూలు సమితిపక్షమున, పూజనీయులగు మన నాయకులు నర్. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరుగారి హెచ్చరికను చదివెతిని క్రిగవర్నరుగారు 24 తేదీని చేసిన యుపన్యాసాంతముననున్న అభిప్రాయములను గూర్చి, శాసనసభలోని అసభికారసభ్యులతో గలసి విజ్ఞప్తిని చేయవలెనని తలచియుంటిని. ఇదంతయును చేయుటకు కొంతకాలము పట్టెనుగాన, పూజనీయులగు మన నాయకుల ననుగమించి హోమురూలు సమితికి సహాయ మొనర్చవని యిందు మూలమున తెలియజేయుచున్నాను.

శ్రీ పెంట్లండు గారి ప్రభుత్వము హోమురూలు సమితి నేగాక, దేశీయమహాసభ, మస్లిముసమితివార లెచ్చరిచిన విధానమును గూడ ఖండించెను. "బాధ్యతగల స్వరాజ్యము" ఆదర్శప్రాయమే యనియు, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు దానిని మనకు ప్రసాదించవలయు వీరఅభిప్రాయము. ఈవిషయమున వీరు కడపటి దేశీయమహాసభవారితోడను, హార్డింజి ప్రభువుతోడను గూడ నేకీభవించుట లేదు. బాధ్యతగల స్వరాజ్యమును బ్రిటీషువా కొనవదరా లేదా యను విషయము, మన ముచేయు యాండోళ్లనమునై నాధారపడి యుండును. ఈ విషయమునై నాకు గట్టి నమ్మకమున్నది. మన కోరికలను మనశక్తికొలది గట్టిగ ప్రభుత్వమువారికి తెలియజేసిన యెడల, బుద్ధిమంతులగు రాజనీతిజ్ఞు లెవరును తిరస్కరింపజాలరు.

స్వరాజ్యాండోళ్లనము నణగ ద్రొక్కటకై ప్రభుత్వమువారు చేయు ప్రయత్నములను శ్రీవారి ఉపన్యాసము గూచించుచున్నది. తమ విధానము జయప్రదమగునని అభిప్రాయ పడుటలో శ్రీవారు మిగుల పొరబాటు పడినారు. ఈ ఆశయముప్రతిమనుష్యునివద్దకును ప్రాకి, తెలియియైన గూఢచారులకు నైతము వని వాద్యము. కాకలగు. ప్రభుత్వమువారలంబించిన నిర్బంధక విధానముల గూర్చి యెల్లప్పు టను అసంతృప్తి వ్యాపింపగలదు. ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయము పూర్తిగ విఫలమగు పరిస్థితులు మిగుల వహయమును సూచించుచున్నవి. ఉపరి భాగమున సామ్యస్థితియు, అంతరాళమున ప్రజ్వలితాగ్నియు వలె నున్నది. ఇండియాదేశమున బ్రిటీషు పరిపాలనము వ్యూతైందవలయునని యగ్గించును, నిజమగు భారతపుత్రునివలె, బాధ్యతగల స్వరాజ్యమునకై బహిరంగమును, న్యాయసమృద్ధి తమును అగు ఆండోళ్లనమును జరుపగలను. నే ననేక కష్టములపాలైనను, తగ్గులమున ప్రభుత్వమువారు కన్నులు మోచి హోమురూలు ఉపన్యాసముయొక్క శక్తిని తిలకింపవలయునుకనుకో, వానినన్నిటిని సంతోష పూర్వకముగ గ్రహించెను.

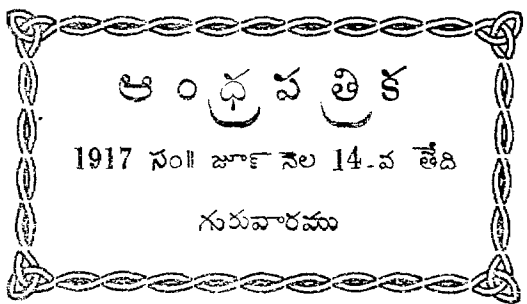
బట్టల దొంగతనము:— మాశ నివాసుడగు మునుకావ్యుని తండ్రిరావ్ అనువానియొక్క విలవగల గుడ్డులను ఒక మహాయుధియభాలుగు దొంగలించినట్లు ఎమ్మారు పోలీసుకోర్టులో భాకలహమార్ మహాయుధ్ బట్టల సాహేబు బహద్దూరివారి యొద్ద పోలీసువారొక కేసు దాఖలు చేసిరి. ఇది ప్రభుత్వపిదమ గనుక మద్దాయికి 12 చెల్లుని గొట్టించి విడిచిపెట్టుట కుత్తరువీయబడినది.

దొంగతనము :— మునుకావ్యునివాని అనుభవము తున్నినాగపు లేతులను దొంగిలించినందునకు వారికి మూడు నెలల కఠినశిక్ష విధించబడెను.

గావ్వు ప్రజా నష్టము తమకు తెలిసినంత వరకు నాన్రు పోలూనింగు వర్జనము ద్రక్షిరమును దాటి 15 శత్రునిమానములు ఎవెన్నుదాటి హారులందనునై దాడినైవని కానున్ననశలో బోననాగారు నడిచిరి. లండను నగరమున 13 బొంబులు పడినవి. నాన్రు పోలూనింగు దగ్గర కెండుబొంబులు పడినట్లు తెలియుచున్నది. తూర్పులండన్కై 11-25 గంటలకు బొంబులను నేనుకడంగిరి. ఇంతవరకు నగరమున 31 బొంబు మృతులై నట్లు తెలిసినది. 67 కు తగావ్రులైరి. విమానములను బాదనోలెకు ప్రంగు లన్నియు లండనులో పనిచేయుచుండెను. అనేకవిమానములు శత్రువిమానము నన్నింజి సారకలించుచున్నవి. రాజధాని యాహజునందు నష్టము తిలకు తెలియలేదు. తూర్పుభాగమందున్న బొన్ని పాతకాలపై బొంబులపడి 10 విద్యార్థులు హాతులైరి. 50 బండికి గాయములు తగినవి. ఇంతవరకు ఒక శత్రువిమానము నేలగూల్చబడెనని నిశ్చయముగ తెలిసినది.

విషయానుక్రమణిక.

సర్. పి. యస్. శివస్వామయ్యగారి కొకవిజ్ఞప్తి	2
గ్రంథస్థితకారము	3
పార్లమెంటు ప్రజాసభ	4
పెంట్లండు ప్రభువుగారి యువస్వామము	5
ప్రధానవ్యాసము	
బర్మాలోని భారతీయులు	6
వార్తలు - వ్యాఖ్యలు	7
బరోపామహాసంగ్రామము	
విశేషతంత్రీవార్తలు	8-9
దేశీయతంత్రీ వార్తలు	10
ఇంగ్లీషు తంత్రీవార్తలు	11-12
పోర్చుగెంటు జార్జి కెట్టె, మా కలకత్తా బాబు	13
ప్రయాణీకుల యిడువలు	14

బర్మాలోని భారతీయులు

వారు మన కిష్టములు.

బర్మారాష్ట్రపు దేశీయ మహాసభాప సంఘమువారు బర్మా లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగారికి బర్మాకు వచ్చునట్టియు, బర్మానుండి వెళ్లునట్టియు పొగనానలలో బ్రయాణము చేయు భారతీయులకును, వారిని రేవునవ్వకువచ్చి కలుసుకొను మిత్రులకును చుట్టప్రక్కములకును పోలీసు, కస్టంసు, రేవుఆరోగ్యరక్షణ శాఖలవారివలన కలుగుచున్న శాధలను గురించి యొక విజ్ఞాపనమును బంపి యున్నారు. ఆ విజ్ఞాపనమొకటి మాకార్యాలయమునకును బంపబడినది. దానిని జదివినప్పుడు మన దేశపు ప్రజలచుట్ట చాల కష్టములపాలగుచున్నారని తెలిసికొంటిమి. ఆ కష్టములలో గొన్నింటిని చుట్ట నుడవారింది శ్రీ బర్మా లెఫ్టినెంటు గవర్నరు గారిగు సర్ హోమ్స్ బల్లరుగారు తాము నవంబరుమాసములో బర్మారు వడలక పూర్వము ఈశాధలను తొలగించి అచ్చటి భారతీయుల ధన్యవాదములకు పాత్రులయ్యెదరుగాక యని నమ్ముచున్నాము.

స్త్రీమరులు వచ్చుకప్పుడయినను, రేవునువదలి పోవునప్పుడయినను రేవుకు వెళ్లు భారతీయులు యూరోపియను ఉడుపులను ధరించనిది లోపలి కడుగుకెట్టుకు నీలులేదు. పోలీసుఉద్యోగస్థులను కష్టం శాఖవారు లోపలికిని బయటికిని వెళ్లు ప్రయాణీకులను ఉత్త మోటుతనముగా శోధించుచున్నారు. శోధింపబడుచున్న ప్రయాణీకుల కెంతో అసహ్యమును, శాధను కలిగించుచున్నారు. స్త్రీలు సఖిశిఖవర్ణంతము స్త్రీ శోధకులచే మిక్కిలి ఆయాసకరమైన విధమున శోధింపబడుచున్నారు. ప్రయాణీకుల సామానులను గాలించి గాలించి అతిక్రూరముగా వెతకుచున్నారు. గందరగోళము చేసి ఇష్టమువచ్చినట్లు త్రోసివేయుటవలన సామానుకు నష్టము కలుగుచున్నది. ప్రయాణీకుల అంతరంగిక లేఖలు, దినచర్య పుస్తకములు సంగ్రహించబడి చదువబడుచున్నవి. భారతీయ గ్రంథకర్తలును ఆంగ్లగ్రంథకర్తలసయితమును వ్రాసిన గ్రంథముల నవహరించి అనేకదినములు అందు కొనుచున్నారు. ఇట్లు చేయుట అక్రమమని ఎంతో కొద్దికొనినను విషవాద లేదు. మర్యాదను

లును, ఉన్నత పదవులయందున్నవారును నగు భారతీయులు సయితము రాజద్రోహులవలెను, దొంగసరకులను తీసికొని పోవువారి వలెను ఆచరింప బడుచున్నారు.

మూడవతరగతి ప్రయాణీకు లందరిని వెంట అంటురోగములు తీసికొని వచ్చువారివలె రేవు ఆరోగ్యరక్షణశాఖవారు చూచుచున్నారు. టికాలు లేనివారికి రేవులోనే టికాలను పొడిచెదరు. ఒకసారి వేసికొనినను ప్రాతబడినచో రెండవసారి వేయుదురు. ఈ టికాలను పొడుచుచున్న కాలములో అనేకమంది ప్రయాణీకులును స్త్రీలును, శిశువులును సయితము అనేకగంటలు తినుటకు అన్నముగాని, త్రాగుటకు నీరుగాని లేక నానా యవఫలము షడవలసి వచ్చుచున్నది. ప్రయాణములో సరిగా తిండిలేకయు, రయిలులో నెక్కినప్పుడు సరియైన భోజనము లేకయు, కష్టపడి రంగమునకు జేరిన ప్రయాణీకులు అనేకగంట లిట్లు టికాల పనివలన బాధపడుట దుస్సహనీయమగుచున్నది. ప్రభుత్వము వారికి టికాలు పొడిచితిరవలయునని నున్న యెడల నాలుగయిదు దినములు ప్రయాణపుటాయాసము తీర్చుకొనిన తరువాత పొడుచుట యుక్తముగను, న్యాయముగను నుండునుగాని, మంచి అన్నములేక నుపవాసములు చేయుచు, చిక్కిపోయి యున్న ప్రజలకు నాన దిగగానే టికాలను పొడుచు పద్ధతిని ప్రారంభించుట ఎంతమాత్రము బాగుగా దోహదలేదు.

ఇక రేవు బాధను తప్పించుకొని ఊరిలో కడిన తరువాత ఈ ప్రజలకు మరికొన్ని కష్టములు కలవని దేశీయ మహాసభాపసంఘము వారు వ్రాయుచున్నారు. మధ్య బర్మాలో ప్రయాణముచేయు యెక్కి మానసియ భారతీయులయినను రయిలు దిగగానే దగ్గరి పోలీసు స్టేషనుకు వెళ్లవలయునట. అచ్చట వారి పేరులను నమోదు జేయించుకొనవలయునట. పోలీసువారివద్ద చీటిని పుచ్చుకొని రయిలు స్టేషనుకు వెళ్లి చూపించి నప్పుడు టిక్కెట్టు వారి కమ్మబడునట. ఎక్కి మర్యాదను జనులైనను ఈ ప్రాంతదన సామ్రాజ్యములోనే అపరాధులవలె ఈ పోలీసు శాపువారి పాలు చేయబడుటయు, వారు రాజద్రోహులవలె చూడబడుటయు ప్రభుత్వము వారికి అపభృతీకరము. దేశీయ మహాసభ యెడలను, మాస్ట్రీలీగు యెడలను, సాంఘిక, రాజకీయ, విద్యా విషయకొద్దయముల యందును సానుభూతి గల కొంతమంది మహాజనులను పోలీసువారు దోషులుగాజూచి, వారిని తమ కాపువారి క్రింద నుంచి స్వల్ప ఈ దేశీయసభాపసంఘము వారికి తెలుసును. స్వల్పమును, కోకెయిను, రాజద్రోహపు పుస్తకములు మున్నగు వానిని దొంగతనముగా దెచ్చువారిని పట్టుకొనుటయును సహాయమును రేవు పరిపాలకులకు జేసెదమని ఈసంఘమువారు తెలుపుచున్నారు. కాని అందరి ప్రజలను అక్రమ నిరోధములకు పాల్పేయుట సరికాదని వ్రాయుచున్నారు.

విజ్ఞాపనము విషయమై లెఫ్టినెంటు గవర్నరుగారు శీఘ్రముగా కొంతచర్యను జరిపెదరు గాక యని కోరుచున్నాము. పై నుడవారిచిన వివరములను జదువునప్పుడు బర్మా దక్షిణాఫ్రికాలోగాని, పూర్వపు రష్యా దేశములోనే మూలనోగాని కలదా యని అనుకొంటిమి. కాని బర్మా దేశము ఇండియా సామ్రాజ్యము లోనిది. రాజప్రతినిధి మెచ్చునట్లు ప్రభుత్వగారి ఆజ్ఞలకు లోబడి యున్నది. కాబట్టి ఈ ప్రయాణీకుల కష్టములు త్వరగా తొలగునని నమ్ముచున్నాము.

కుగ్రామవాసులు - యుద్ధయుణము.

బొంబయి రాజధానిలోని అహమ్మదాబాదు జిల్లాలో మొక గ్రామమునందు అక్రమముగా యుద్ధపు టప్పకయి సామ్యులనులు చేయబడు చున్నదని బొంబయి క్రానికలు పత్రిక వ్రాసినది. ప్రతిగ్రామమునుండి యెంతమొత్తము యుద్ధ యుణమునకయి వసూలు కావలయునో ఒకపట్టిని ఉద్యోగులు తయారుచేసిరట! అంతట గ్రామపంచాయతుల నేగ్నాటుచేసి ఎకరికద్ద ఎంతసామ్యును వసూలు చేయవచ్చునో నిర్ణయించిరట. అంతట సామ్యును వసూలుచేయ ప్రారంభించిరి. సామ్యు నొసంగ లేనివారిని సయిత మొసంగవలసినదని బలవంతము పెట్టి నారసియ, కొద్దిగా యియ్యగలిగిన వారి వద్దనుండి అధికముగా తెచ్చుని ఆడిగినారనియ, ఇయ్యలేమని మొఱపెట్టు కొనినవారిని డిప్యూటీ మేనేజరు గారు, ఆతనిగుమాస్తా, ఆతనిబంట్లాతు కొట్టివారనియు, సామ్యును వసూలు చేయుచున్న సమయములో స్త్రీలను నూతి కద్ద నీరు తోడుకోకుండ చేసినారనియు, బావివద్ద స్త్రీలు బూతులు తిట్టబడినయి క్రానికలు పత్రికలో వ్రాయబడెను. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు ఈ నేరాలోపణమును గురించి కొన్ని విచారణములను చేయించి జనులీయగల మొత్తముకంటె నధికముగా నొసంగవలసినదని బలవంత పెట్టబడలేదని. ఎవరు బాధలు పెట్టబడిరని వ్రాయబడినదో వారు ఆదాయపు పన్నును చెల్లించు చున్నవారు గాన వారు ధనికులయి యుండవలయునని ప్రభుత్వమువారు పొందుచున్నారు. ఇంకంటా వ్వు చెల్లించుచున్నవారందరును ధనికులని తలంచుట వట్టి యూహయేగాని మరేమియుకాదు. ప్రజలు నిలవంత మొలెమోత్రము పెట్టబడలేదని దొరతనమువారు ప్రకటించిరి. కొంతమంది మనుజులకు చెల్లించిన సామ్యును సయితము తిరిగి యిచ్చివేసి నారట. స్త్రీలను నూతికద్ద బాధపెట్టలేదనియు బొంబయి గవర్నమెంటువారు వ్రాసిరి. ఏ నేరములు ప్రభుత్వపు నేనకుట మొన మోపబడినదో నమిచునైయు అబద్ధములేమని వారి తలంపు. యుద్ధయుణమును కొనవలసినదని కొంత ప్రోత్సాహమును కలిగించినమాట మాత్రము వాస్తవమట! డిప్యూటీ మేనేజరు గ్రామస్థులను ఆదాయపుపన్నును వృద్ధిజేసెదమని తెలిపించినాడని గాని, పోర్చుగెంటు జూపివాడినిగాని నమ్ముటకు బొంబయి గవర్నరుగారికి నీలుపడకున్నదట. గవర్నరుగారు నచ్చువచ్చును. నచ్చుక పోవచ్చును. అసంగతి అంతగా నాటింపబడవలసినట్టిదిగాదు. జను లేమనుకొనుచున్నాకో అది తమ సాటింపబడవలసిన విషయము. ఇందీయో ప్రభుత్వము వారికి యుద్ధయుణమును చెల్లించుటకయి అన్నితరగుల ప్రజలను పోటీచేసికొని పనిచేయుచున్నదినములలో వాగ్దాపత్రిక తీర్థముగా నేరముల నాటించుటకు సమర్థులముగా లేదని కొంగుదాక ప్రభుత్వము వాళ్ళిప్రాయ ముచున్నారు.

యుద్ధయుణమును బహు శామునంతోప భూర్వకము గ నొసంగవలయును గాని, గ్రామముల కింతమొత్తమునియు, పంచాయతీవారు జనతెనెంత యియ్యగలసినదియు నిర్ణయింపవలయుననియు, మున్నగు అవ్యక్తపు పనులను ప్రభుత్వోద్యోగులను చేయమనిన దేశరు! యుద్ధయుణమును వసూలు చేయుటను గురించి గ్రామములలోను పల్లెలలోను ప్రజలకు తోందరలు పెట్టబడుచున్నవను సంగతి అందరిని తెలిసినట్టిదియే. దొరతనమువారికి కష్టములను నిట్టి దినములలో కలుగజేయ గూడదను దేశాభిమానముతో వాగ్దాపత్రికా నిర్వాహకులు తమ కార్యాలయములకు వచ్చిన ననేకలేఖలను ద్రయింప గూడదనుకొనిరి. అందుచే వారిసందర్భమున రవ్వంతమాత్రము నయినను జేయుట మంచిచేసినారు. అసంగతిని. కనుగొనబాలక ప్రభుత్వమువారు వాగ్దాపత్రికా నిర్వాహకులను తప్పుపట్టుట ఆయుక్తమని తలంచుచున్నారు. ఈ అహమ్మదాబాదు క్వర హామలో భరింపబాలవంత రాపిడికలుగుటవలన ఆవిషయములను బ్రచురింపవలసి వచ్చినది. వేలకొలది ఇట్టి ఫిర్యాదలను వాగ్దాపత్రికా సంపాదకులు తలంచుకొనినచో బ్రచురించుచుదురు. వారి రాజభక్తిని దేశాభిమానమును దొరతనమువారు కొని యాడుటకు బదులు యిట్లు ప్రచురించుట న్యాయముగాలేదు.

హిందూదేశములో సాబుకు ప్రజలు యుణమియగల సామ్యు 5 కోట్ల సాపాయలని ప్రభుత్వమువారే మదింపుచేసి యున్నారు. ఇప్పుడు ఆ మొత్తమునకు ఆరురెట్లు ముప్పదికోట్ల రూపాయలను యుద్ధయుణముక్రింద వసూలుచేసినారనియు, ఇంతసామ్యు ఏలా వసూలుయినదనియు 'ఇండియన్ సోషల్ రిఫార్మర్' పత్రిక అడుగుచున్నది. ఇట్లు వసూలుచేయుటకు మిలిమీరరాదనియు, "బంగారు గుడ్డను పెట్టుబాతుకు ప్రాణముతోను, ఉత్సాహముతోను, నుంచవలయుననియు" మానవ శాసనాలు వ్రాయుచున్నారు. యుద్ధయుణ పత్రికలని నిర్బంధించి మరెయొకచోట తప్పున భరకు కొక్కమును చేతిలో జేబికొనుటకయి కొంతమంది ప్రజలమ్మి చేయుచుండుటకు గారణమువారి బాధిద్యమే గాని మరేకారణమును లేదు. ఇది ఇండియా గవర్నమెంటువారి అధిక గౌరవమునకు భంగకరమని మహానుకాగిలు వ్రాయుచున్నారు.

వెంటిండు ప్రభువు - సేలము ప్రజలు.

సేలము ప్రజలు పురపాలనా సభ్యులలో నొక్కరగు ఎల్లప్పుడెట్టియారుగారి యాజమాన్యము క్రింద మొక సభ చేసి ఈ కింది తీర్మానమును లంఘనముగా ఇంజీనీయరు మంత్రి గారికి పంపియున్నారు:-

“స్వపరిపాలనము కొరకు న్యాయమును సక్రమాంతరము నణచివేయుచును తెదకించుచు ప్రమాదకరమును మార్గదర్శిరహితమును, అసందర్భమును నగు చర్యను నూచించుచు వెంటిండు ప్రభువుగారు నుడిచి, అట్టి చర్యములను ఇదివర కకాంతిలేని రాష్ట్రమున భయంకరముగా నశాంతిని కలుగజేయుచున్నారు. ఆవాక్యములను శ్రోసిపుచ్చు అధికారమును నొక ప్రకటనమును ప్రకటింపవలెను. ప్రభుత్వము వారియందు నమ్మకమును పునరుద్ధరింపవలెను. సామ్రాజ్యవాదుల సహకారమును బడయు యిత్నింపవలెను.”

సేలము ప్రజలు ఇట్లు చేయుటవలన తమ విధిని ప్రభుత్వమువారి యెడలను ప్రజల యెడలను నిష్పత్తిించియున్నారు. ఈవిధముగా వందలకొలది తంత్రీవార్తలను ఇండియా మంత్రిగారికి ఈరాజధాని ప్రజలు పంపవలసియున్నదని మేము తలంచుచున్నాము. ఇచ్చట వెంటిండు ప్రభువుగారి ప్రసంగములను ప్రజలెట్లాండోళి, పడుచున్నారో బిటిషుప్రజలను, బిటిషుపార్లమెంటును మంత్రివర్గమునును తెలియవలసియున్నది. ప్రస్తుతము మనకష్టములను ఇంగ్లాండులో జెప్పకొనుటకయి నునకు సరియైన మార్గములు లేనేలేవు. రాయటరు తంత్రీకార్యాలనుచువారు ప్రజలముఖములకు సంబంధించిన వార్తలను సాధారణముగా నంపరు. పంపినను ఏవోనాలుగుముక్కలను చప్పగావ్రాసిపంపెదరు. ఇచ్చట ఒక్క బండిపోటుగాని, ఒక్కచాత్యగాని జరిగిన యెడల ఒకటి రెండు కలములు ఇంగ్లాండుకు ఏమోకొనుచునగి పోయినట్లు తంత్రీవార్త మెంపించువారు ఈ రాజధాని నంత యొక్కలంపట ముచ్చ న్యవహారమును గురించి సరిగ ఇంగ్లాండులో వెలుపుట వారికి సహజముగానే గాదు. అందుచే రాయటరును నమ్మకొంటిమేని ములగకొమ్మనునమ్మకొనినట్లే! యను వందల కొలది సభలను తేసి ఎంత వ్యయమయినను తీర్మానములను రాజప్రతినిధి గారికిని, స్టేటు సెక్రటరీ గారికిని, అసెంబ్లీయను నదో శ్రీరాజరాజేశ్వరుని పాదపద్మముల సన్నిధికిని బంపవలసియున్నాము. అటుల జేయుటవలన మనదేశముననే గాక మనప్రభువులకును మనమును మహాపకారము చేసినవారమగుదుము. స్టేటు సెక్రటరీ గారికి నిజసిద్ధినిచ్చి డెల్టాటవలన రానున్న ఆపదలనుండి మనము తొలగగలము. వారాయాపదలను దొలగించనియెడల నందులకు నెట్టి విపరీతములు బయట జేరినను అందుకు జవాబు దారులు ప్రభుత్వము వారే కాని ప్రజలు గారని ముందుగా జెప్పినవారమగుదుము. వెంటిండు ప్రభువు రాజధానిలోని నాయకులు తమ పక్షమున నున్నారని పలికిన మాటలలో స్వార్థములేదని మనకు తెలిసినను ఛేబుల్లేసుగారు వెంటిండు దొరగారు పలికిన ప్రతిముక్కలోను నిజముకలదని మోసపోవచ్చును. ఆశ్రయించి ఇండియా మంత్రిగారిని కాపాడుట మనవిధియే గాక కేవలము చునభర్తయై యున్నది. ఎటుల నాలోచించినను ఈ రాజధానిలోని ప్రజలు, నాయకులు మూకీ భావమును వహించి ఊరకుండల సినకాలము పోయినది. మన మానముద్ర మన కపకారిగ పోయింది. ఈ రాజధాని ప్రజలు తమ సహజ మానమును పిరికితనమును వదిలిపెట్టి రానున్న ఆపదలనుండి రాజధానిని కాపాడవలసియున్నారు. సేలము ప్రజల తీవ్రముగా మార్గదర్శకులయినందునకయి వారి సభించించుచున్నాము. తమ మండలాధిపతుల మూలకముగా సక్రమాంతరము జేయుటయందు ఈ రాజధానికే కాక ఈదేశమున కంతకును మార్గదర్శకులగు ఆంధ్రప్రజల కీవిషయము వారివిధియే మో మేము చెప్పవలయుగా!

బొంబాయి

ఈశ్వరానుగ్రహములను బొంబాయి స్వపరిపాలనా సమస్య త్వరలో పరిష్కారమగుననుటకు శుభమాదకములు కన్పట్టుచున్నవి. అల్పప్రజలు విరివిప్రజల తిరుగుల సమాజములో నేదో యొక పరిష్కారమును జేసికొనుటకయి యుపాయముల నాలోచించుటకు చేరదమని తీర్మానించియున్నారు. 101వందల నిరభిప్రతినిధులు జాతీయ వాదులు, పరిగర్హనవాదులు, క్రిస్టియనులు, అల్పప్రజలు ప్రాప్తమొప్పి, కోమల కార్యకర్తలకు చురప్రచారకులు

పురపాలనా సంఘముల యొక్కయు, మండలపాలనా సభల యొక్కయు ప్రతినిధులు, ఇంతేల, బొంబాయిదేశ పురపాలనా నాయకులు, వానాభిప్రాయములకును జెందిన వారందరును సంఘచ్ఛేదమును, వీరు ఏయే నియమముల ప్రకారము స్వపరిపాలనను కొనసాగించుకో తేల్చుకొని, పార్లమెంటుకు తెలియపరచినచో వారు తగిన శాసనమును నిర్మించెదరు. వీరిలో వీరికి రాజీ కుదురజేసి ఏమి సంభవింపవలసి యున్నదో తలచుటకే భయము కలుగుచున్నది. ఈ దురవస్థ తిరిగి సంప్రతినిధుల కుండునుగాక యని ఆ దేశదేవుని ప్రార్థించుచున్నాము.

విరివి జాతీయ నాయక శిఖామణియగు జాకే రెడ్డెండు గారి హాజరుతో ముగిసిన విలియం రెడ్డెండుగారు మొన్న రెడ్డెండు ముఖ్య జరిగిన యుద్ధములో డెబ్బలు తిని స్వచ్ఛాత్యక్తి పదవియినప్పుడు ఆయన శరీరమును అత్యంతభక్తిపూర్వకముగా అల్పప్రజల వైద్యసహాయపు బండిలో అల్పప్రజల వారే ఎత్తుకొని వెళ్లెదట. ఆయనకు తిరిగి స్మారకముగా క్షీణ శేఖలయ్యి. అల్పప్రజల వారికిని, రెడ్డెండుగారి జాతీయవాదులకును ఆజన్మాంతముండునకొనిన పర్యవసాదముయినది! అంతర్ధానముపోయినది. యుద్ధమునకు వెళ్లకలసిన యాడు మీరిపోయినను తమమాతృదేశముకొనకయి రెడ్డెండుగారు తమ ప్రాణమునర్పించిరి. వారి ప్రత్యర్థులగు అల్పప్రజల కీరుణముయొక్క అంతర్భావమును గ్రహింపలేనివారా? సోదరుని మృతి కయి చింతించుచు జాకే రెడ్డెండుగారికి అల్పప్రజల నాయకుడు సర్ ఎడ్వర్డు కార్నెగారు వ్రాసిన లేఖ ప్రతి విరివి జాతీయ వాది కిని ర స మ య త్వ ము ను కలిగింపకపోదు. మొన్నటి మెస్సినో యుద్ధములో వైటు సేట్ గ్రామమును పట్టుకొనినప్పుడు ముందు విరివి జాతీయమైనుట దానిలో బ్రవేశించుటయు, వారితరువాత అల్పప్రజల వైసికులు గ్రామమును జొచ్చుటయు ఈయద్ధయందలి ప్రాముఖ్యమైన ఉపాఖ్యానములలో నొక్కటి. మేజరు రెడ్డెండుగారు ఏదేశ స్వాతంత్ర్యమును గాపాడుటకయి తన ప్రాణమును నొసంగినో అదెట్టియు సహృద్దలలోనున్న అతని సమాధి నుండి వచ్చిన సందేశమును విరివిప్రజలు గమనించి విశేషానుభవము, వారి మాతృదేశమునకు స్వరాజ్యము సంపాదించెదరుగాక యని లాయరు జార్జి గారు పార్లమెంటులో నుడిచిరి. ఈమాదకులన్నియు బొంబాయి శుభము కలుగునని తెల్పుచున్నది. ఈశ్వరుని ఆశీర్వాదములు కూడబోవు సమాజేశమువయి నుండును గాక!

విద్యార్థులు - రాజకీయపథులు.

బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు రాజకీయసభలకు విద్యార్థులు వెళ్ళగూడదని ఆజ్ఞాపించియున్నారు. గవర్నమెంటు వారిచే స్థాపించబడినట్టియూ, వారిచే న సహాయము పొందినను, పొందకపోయినను వారిచేల రిజిస్ట్రేషను (పరీక్షలకు పుంపుటకయి సమర్పించి) బడసిన పాఠశాలల విద్యార్థుల కందరికిని ఈయాజ్ఞా వర్తిస్తును. హోమురూలు సమితులచే గావించబడు సభలకు ముఖ్యముగా విద్యార్థులు వెళ్ళగూడదని గవర్నమెంటు వారి కోరిక. హోమురూలు కావలయునని చేయబడు సభలకును విద్యార్థులు వెళ్ళకరాదు. బొంబాయి ప్రభుత్వము వారి యుద్ధపురుషులు, మదరాసు దొరతనము వారి ఆజ్ఞలను కేదము వెంటిండు ప్రభువు హోమురూలువారి మోద దెబ్బతీయుటయు, విల్లింగ్డను ప్రభువు ప్రత్యక్షముగానే తీయుటయు అయి యున్నది. మధ్యపరగళాలు, మదరాసు బొంబాయి రాష్ట్రములయొద్దపురుషుల సొసంగియున్నది. తిక్కిన రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములవారును ఈ మాదమునే నవలంబించుచును గాక యని తలంచుచున్నాము.

విశాఖపట్టణము

విశాఖపట్టణమును ఇంజనీరింగు లోయరు సబార్డినేటు కాలనలో సభ్యునించుటకయి మదరాసు ప్రభుత్వము వారిక కాలన స్థాపించెదరు. ఆంధ్రదేశమున కొక కొలతను ఎంతగల్గియున్నా నయినను తీర్చినందుకయి దొరతనమువారికి కృత్యములు గూచించుచున్నాము.

బొంబాయి కార్పొరేషను కమిటీవారిసభ గత సోమవారముకోవిడ జరిగినది. సర్ డెవెనా వాచాగారికి దొరతనమువారు మాతనముగా సర్. అనుబిందము నొసంగినందుకు గాను వాచాగారు సభకు రాగానే సభ్యులు సంతోషము వెల్లడియగునట్లు కవతాళభవము కావించిరి. అంతే దివెనా వాచాగారు తమయొడ జేమయిన నాధికృత లేదనియు, దేశమున కొన్నకలసిన దేవనా అందరికడ నె తాముగూడ గావించితిమనియు నిలవిచ్చిరి.

ముఖ్య సమాచారములు

(1)

వెల్లింగు గారువారి నిబ్బందియు బోలోనులో ప్రవేశించిరి.

జాతై రివ తేవీనుండి ఆర్. ఆర్. ఎస్. బాపింగుటను గారికి 6 మాసములు కంటైండు సెల వీ నుబడినది.

ఎం. సి. కిడవు గారు వ్యవసాయవిద్యా సహాయాధికారిగ (అసిస్టెంట్ డైరెక్టరు) నియమింపబడిరి. వీరిని తలచేరికి నియోగించిరి.

ఆస్ట్రేలియా ప్రభుత్వమువారు విదేశ తేయాకును తమ దేశములోనికి రాకుండగ ఆజ్ఞాపించిరి. హిందూదేశ సింహళ దేశపు తేయాకు నే యుపయోగించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి.

పుదుక్కోట సంస్థానపు ఉద్యోగస్థులందఱును కలసి యుద్ధమునకు సహాయముచేయుటకు గాన తమలో తాము రూ. 30,000 లను చందాలములముగా జను చేసిరి.

అయ్యలబారు పత్రికపై కోర్టు అధికార తీరస్కరణకు తేబడిన యభియోగ మింకను ముగియలేదు. విచారణ జరుగుచునే యుండెను. ప్రముఖులగు నావ్సు, చక్రవర్తియన్నగు సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులు పత్రికతరపున వాదించుచున్నారు.

1915 వ సంవత్సరములో బొంబాయి నగరము దేశము సహసభ సమాజేశమైన ప్రదేశసమీపమున, మెర్సియర్ మైదానమున కీ. శ్రీ గోకేగారి విగ్రహమును సెలకొల్పాలయినని గోకే జ్ఞాపకసంఘమువారు నిశ్చయించిరి.

హిందూదేశ దొరతనమువారి ఆర్థిక కాఖ్యలో సి. రెయిసీ గారు కాటను గారిస్థానమున డెప్యూటీ కలెక్టరీగా పనిచేయనియోగింపబడిరి. కాటను గారు బీహారునందలి భూస్వామియై తాన్వీ త గాయుదాల నరయు సంఘసభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

వంగ దేశ జోషివారు, రయితుల సంఘకార్యదర్శి బాంస్టరు కె. అహ్మదు గారు వంగ దేశరయితుల స్థితిగతులను ఇబ్బందుల నరయుటకు రావలసినదని గంధిగారిని కోరిరి. గంధిగా రీ యాహ్వానము నంగీకరించిరి తేవో ఇంకను తెలియలేదు.

సుప్రసిద్ధ జీవ శాస్త్రవేత్త యగునట్టియు, పట్టణనిర్మాత యగునట్టి పుటిట గడ్డిసు పండితుని సతీయణి గడ్డిసు దొర సానిగారు కలకత్తా నగరమున గత శుక్రవారమునాడు విషజ్వరముచేర్చుచు మృత్యువైరి. ఈయరుకు వయసు 40. స్వామినిచే కానందస్వామివారి భక్తురాలు. తరుచు ఈమె డెబ్బారునాడులో నివసించుచుండెను.

డెబ్బారు హాయిసు అను రిస్ పండ్ల ప్రాయముగల యూగోపియను (గంగూను) కానిటరీ ఇన్స్పెక్టరుగారి కళేబరము 12 వ తేదీ నాటిగాత్రి సుత్రాను నానెల గట్టబడి యుండెను. తనభార్యయు, కూతురు తన్ను విడచిపెట్టికొందువలన తా నటుల ఆత్మహత్య గావించుకొనవలసి వచ్చినని ఆప్రక్క సతనిచే వ్రాయబడి యుట కడియున్న యుత్తరము మూలమున తెలియవచ్చెను.

హైందరాబాదు సింధుజిల్లా దేశీయసభా స్థాయిసంఘ సభ్యులందఱు సమాజేశమయి ఈకింది తీర్మానము నంగీకరించి:- క్రిందటి దేశీయ మహాసభవారిచే నామోదించబడిన స్వపరిపాలనా యోచనమును, హైందవుల వాంఛలను గూర్చి తీర్మానించిన తీర్మానమును దారిలో నింక నాపి జేయుటక వెంటనే దొరతనమువారి పర్యాలోచనమునకును, అంగ్లేయుల పర్యాలోచనమునకును వెంటనే పంపబడవలయునని ఈ సంఘమువారు దృఢాభిప్రాయమును గలిగియున్నారు.

హోమురూలు సంఘమువారు చేయుసభలయందు గాని, హోమురూలునుగురించి బోధించుసభలయందు గాని పాఠశాల విద్యార్థులు కళాశాల విద్యార్థులును ప్రవేశము కలుగజేసి కొనగూడదనియు అట్టిసభలకు పోగూడదనియు బొంబాయి ప్రభుత్వమువారుగూడక్రొత్త బొంబాయిరాజధానిలో శాసన మొకదానిని ప్రవేశపెట్టిరి. ఈశాసనమునకు వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించువారియెడల దొరతనమువారు కఠినచర్యనుజరు పెదరు. విద్యాలయాధికారులు అందరును తమవిద్యార్థులను కనిపెట్టవలెనని కాసిందిరి. ఎవ్విధముగైన ఈ యధికారులు దొరతనము వారి శాసనమును ఉల్లంఘించినను, అట్లుచేయుటకు యత్నించుచున్నారనియు దొరతనమువారికి తెలిసినచో వారిపై కఠిన చర్యను నడిపించెదరు. వారి యాగ్రహమునకు, శిక్షకు సాత్రులుగుదురు.

విరోధామహాసంగ్రహము

(రైతుల విజయము)

ఇంగ్లండు

చిన్నిచాపలపడవ సముద్రవిమానములను గూర్చుట.

లండన్, జూన్ 12:—రాయల్ నేవీ వారింటియరు కిజ్యూలో పనిచేయుచున్న రెస్టిస్మెంటు హౌస్, డెల్ ఇర్వింగుగారు మొన్న టిడినము 5 సముద్రవిమానములతో పోలి రెండింటిని నాశనమొనర్చి తక్కినవాటిని పారదోలిన చిన్ని నౌకా సేనానిగ నుండిన అధికారులు తెలియజేయుచున్నారు. యుద్ధమాంధ్రమైనది మొదలు విమానములతో పోలిన చాపలపడవ ఇదియే మొదటిదని అధికారులు ప్రకటించుచున్నారు. 5 సముద్రవిమానములు కొమ్మిశేయుటకు సంసిద్ధమైయుండ వానిని నెదుర్కొని పారదోలినగూడ తెలియుచున్నది సంతతము కడుమెలకువతో చాపలపడవల సుపరకార్యము లొనరించుచున్నట్లు అనేకముగ దృష్టాంతములు గలవు.

నావికులు - శాంతివాదులు.

లండన్, జూన్ 12:—రాంసేమాన్ వ్యాని, జో వెల్బు గారి దుర్దశ చాలమందికి తొందర కలుగజేయుచున్నది. నౌక మీద సాంఘికవాదుల సమావేశమునకు బోవనిచ్చగించు ప్రతి నిధులను ఎక్కించినచోగాని, వీరిని యుద్ధకాశేటైన గొంపో వుట కుపయోగించినగాని ఆయనటికోజుననే మేలుందనము జాతీయుల సమ్మెకట్టును గావించెదమని నావికలయొక్కయు, పటాలములందు నిష్పవల్లార్చువారి సంఘముయొక్క కష్టాను టపురుగాను ప్రధానమంత్రిగారిని హెచ్చరించిరి. ప్రతినిధులు ఇతరశత్రువులవారూ పోవుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఇట్లు గూడదని తంతిమూలమున హెచ్చరించితిమనియు ఆదా రిని పోకుండ కాపలిజెట్టితిమని ఆసంఘాధ్యక్షుడు హామిల్ టన్లునుగాను నడిచిరి. ప్రతినిధులుపోవు నౌక పయనమునపుడు తాము బహిష్కరింపబడవచ్చును కామన్సుభలో కార్మిక సభ్యుడగు రాబర్టుసుగాను వెనుక నిలిచిపోయిరి.

ప్రతినిధులు పయనమగుట.

లండన్, జూన్ 13:—పార్లమెంటు సతిగాను, ఆనీకెన్నీ కన్యగాను వెల్బుగ్రామమున పయనమైరి.

కీ|| శే|| మేజరు రెడ్మండుగారు.

లండన్, జూన్ 13:—విలియం రెడ్మండు సతిగారి భర్త పోయినందులకు ఆమె పట్ల మేరీ చక్రవర్తినిగాను సాహసూరిని జూపిరి. రెడ్మండుగారి ప్రబల విరోధులుగూడ ఆయనను ప్రేమించెడివారని తెలుపుచు సర్ ఎడ్వర్డు కార్నసు గారు గూడ రెడ్మండుగారికి సాహసూరిని జూపిరి. రెడ్మండు గారు తమ యుద్ధసిబ్బందిని రణమునకు గొంపోవుచున్న వారట. కాని మెన్షెస్టన్ యుద్ధమునకు పూర్వము తమ పటాలముతో అత్యవసరముగ యుద్ధము జేసెదనని కట్టుబడుట పనికి రట. నిట్లుచేటు ఆటవిచై తమ సేవలను యుద్ధమునకు నడుపుచుండ వెల్బులో సెక్రముక్కు గ్రుచ్చుకొని క్రిందబడిరి. స్మార్త కము తెలియకుండగనే మృతుడైరి. యుద్ధపంక్తికి వెనుకనున్న గ్రామములలో వీరిని భూస్థాపితము జేరిరి.

జనరలు స్ట్రెయిగుగారు

లండన్, జూన్ 13:—యుద్ధ మంత్రివర్గములో స్ట్రెయిగుగారికి రాకవేళ చేరవచ్చునని మాండ్లెస్టర్ గార్డియన్, పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

లండన్ పై నైమానికదాడి.

లండన్, జూన్ 13:—నేటియందము 11 గంటల పుడు 15 శత్రువిమానములు ఎస్సెక్స్ తీరమున దాటిపోవుచు నోరు దగ్గరకు పోవుచున్నట్లు అధికారులు తెలియజేసిరి. గగ ముమారమే తెంచినదీరప నైమానికదాడిపోయి లండన్ పురా భిక్షుభియుగ పుట్టెంచిరి. ఇట్లు పోయిపోయి లండన్ పురా భాగమును బాంబులతో తగులజెట్టెరి. చావులను గురించియు నష్టముగరించి వివరము లింకను తెలియలేదు. విమానముల నెదుర్కొని ఆంగ్లేయులు పోరుచు దాడి కమానులను వెన్నంటు చున్నారు.

నిర్బంధకసేనాశాసనము.

లండన్, జూన్ 12:—వలసజేతములలో నిర్బంధక సేనా శాసనమును ప్రవేశపెట్టవలయునని ప్రజల మండిరములో సర్ రాబర్టు బోర్డునుగా రుపహసించిరి. ఉపపాదించునపుడు, రణ రంగమునకు బలమైన నైసికులనుంపుటయొక్క ఆవశ్యకతను తెలియబరచుచు నరేడ్జిట్లు చెప్పెను:—నేటిసాయంకాలము ప్రాన్సు, బెల్జియములలో కనడాచేయులు శత్రువులను వెనుకకు త్రవ్వుచున్నారు. వానిని స్నేహితులని పిలుచుటకు మన యుద్ధకావ్యము, మనము మట్లాడుచుండగ నే కనడాకొరకు కొందరు ప్రమాత్మత్వకావ్యముజేసి యుండురు. మనభాషప్రపంచములోనికైన నీసహస మిత్రుల నాహ్వానింపనిండు. నిశ్చల హృదయముతోడను దృఢకార్య పరతతోడను యుద్ధముజేసి యుండిరి. అవును యుద్ధముజేసియుండిరి. ఇకమీద చేయ బాలకు. మన నిశ్చయమును వినుటకు భాషమున నైన వారిని విలుతము. వీలివి వారుమన మధ్యనున్నటులనే మాట్లాడి కార్యనిర్వహము చేయుదము.” (ఉత్సాహము).

వర్తక లెక్కలు

లండన్, జూన్ 13:—మేమాసములో దిగుబడులు 3827725 పౌండులకు హెచ్చించి. గత వర్షము కంటె ఈ సాలున ఎగుబడులు 3587155 పౌండులు తగ్గినవి.

బోనర్లాగారి పుత్రుడు బంధిగనుండుట.

లండన్, జూన్ 13:—ఇటీవల యుద్ధమందు పోరుచు బోనర్లాగారి పుత్రుడు చనిపోయెనని ప్రకటించబడినది. ఆయన ఇప్పుడు తురుష్కుల కిరీరములందు బంధిగ నున్నారని తెలియుచున్నది.

లండన్, జూన్ 12:—పియాని స్ట్రని సుప్రసిద్ధిగాంచిన డెరీసాకారెనో గారు మృతులైనట్లు ప్రకటించిరి.

ప్రాశ్న

బ్రిటిషువారింకను పురోగమనమును జేయుచునే యున్నారు.

లండన్, జూన్ 13:—బ్రిటిషువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—మెన్షెస్టన్లు ఈకావ్యముగ రెండుమైళ్లవరకు వ్యాపించిన కొన్ని ప్రదేశములను బట్టుకొంటిమి. గాఫార్డ్ గ్రామముగూడ మా స్వాధీనమైనది. సాచెజానదికడ్డగ మా పంక్తిని కొంచెము ముందుకు వెంటితిమి. గోజాకు ఈకావ్యము గను తెచ్చువై వెనుచుట్టుప్రక్కల స్కార్ప్స్ రిది కుత్తర యుభిముగ శత్రువులు క్షిరంకులతో చాలవరకు పోరిరి. వాతావరణ మనుకూలముగ లేకున్నను మావైమానికులు జయవంతముగ దాడినట్టిరి. మా విమాన మొకటి కాన్పించుటలేదు.

పరాసురక బలము

లండన్, జూన్ 13:—తూర్పునైస్యము వారి యధికారు లిట్లు ప్రకటించు చున్నారు:—థేసలియందలి పటాలాధికారు మొసగుబడిన పరాసుపటాలములు మరి యేయవాంతరము లేకుండ ఎలస్సానా వరకు పోయిరి.

రక్షకబలముల యుద్దేశ్యము.

పార్లమెంటు, జూన్ 13:—ఎథెన్సుండి యొక తంతివాక్త ఇబ్బలు తెచ్చుచున్నది. ఎ. జూన్సుగారు ఎం. జెయిము సుగారితో సంభాషించిరి. వీరి కేటంబుల నన్నియు రక్షక బలములు తీసికొని గ్రీసులోంటిమి పంచిపెట్టుననియు, 1915 వ సంవత్సరముండి రు తమ తూర్పునైస్యముల సేమమున తెక్కును పూరికట్టు పరకము చున్నదని జరిగినసంగతుల వలన తమకు ప్రాధపడెననియు, కొంతకు భూసంధినితమ స్వాధీనమున నంచుకొనుటకు మిత్రమండలివారచట కొన్ని శత్రుల నెలకొల్పెదననియు, వీరినిగో శాంతి నెలకొల్పుట కచట పటాలములు అంచుచునననియు, రక్షకబలములుగ్రికుల బాధించుటకుగాని, దానినిగో తమల వైకొనుటకు నుద్దేశింపలేదనియు, గ్రీసుదేశము వలన శత్రుమైసరిగను స్వేచ్ఛగలదిగను నుంటియే వాంఛి కేటంబుల జన్నాప్రగారు జెయిము సుగారితో జెప్పిరి. అచ్చటికించి చాలసెప్పుదిగ నున్నదనిగూడంతి అవుచున్నది.

జనరలు ప్లూమరుగారు; రెండవనై న్యాభి నందనము.

లండన్, జూన్ 12:—సర్ డగ్లసు హేగు గారు రెండవసేన నభినందించుచు నిటుల వ్రాసినది రైటుగారి విలే ఖితుడు వ్రాయుచున్నాడు:—జనరలు సర్ హెర్బర్టు ప్లూమరు గారి యాజమాన్యమున రెండవసేన పొందిన పరిపూర్ణ విజయము మిత్రమండలివారి భావి విజయమును సూచించు చున్నది. మీచే నెదిరింపబడిన ప్రదేశము నిదివరకు సుమారు మాడు సంవత్సరముల నుండియు శత్రులు దృఢపరచుకొనుచున్నారు. గమక స్వాభావికముగదాని దృఢతను మైనదిగ పరిగణింపవచ్చును. ఈప్రస్తుత వదితీరమున ముఖ్యప్రదేశము కంఠటికిని ప్రధానముగ నాప్రదేశము శత్రువుల కమూల్యమైనది. ఈయున్నత ప్రదేశమునుండి వారు కనిపెట్టుచుండిన సంగతులు మనప్రయత్నముల నమితకష్టతరములుగ జేయుటకు మాత్రమే కాక మనయుద్దేశముల నన్నిటిని గూడ వారలి యనాయాసముగ జెలిసికొనుచున్నారు. అందుచే మన ఎదురుకోలును ముందుగ జెలిసికొని వారనేకనైసికదళములను తుపాకిదళములను యుద్ధమునకు దీసికొనివచ్చిరి. ఇంతియగాక ఇదివరలో జరిగినపోయు, ఆంకర, ఆర్రాసు, వైమిగుట్టల యుద్ధములలో గలిగిన పరాజయములనుగూడ వారనేక సంగతుల నెరుగొనిరి. ఇన్నియు ననుకూలముగ నున్నప్పటికిని శత్రువుల తత్వలెకాలముననేపూర్తిగ పగలుచు మొందిరి. మనయుద్దేశము లన్నియు పూర్తిగ కావలసినవి. శత్రువులకపరిమితనష్టము వాటిల్లెను. మన వైసికులమృతి మిక్కిలి స్వల్పము ఈవిజయముయొక్కలాభము లన్నియు నింతజేగముగ నిర్ణయింపబాలము. కాని యిది చాల గొప్పదనుటకు సందియములేదు. ఇదివరకు గలిగినజయముల ననుసరించి యిది మన విజయమునకు ప్రబల తార్కాణముగ నున్నది. స్థానబలముగాని, పూర్వపరిచయముగాని, సహాయసన్నాహముగాని, అన్నియు గలసిగాని శత్రువుల పరాజయమును తప్పింప నేరవను సంగతి నిది దృఢపరచుచున్నది. ఇంక శత్రువు లిట్టి పరాజయముల నెన్నియొన్ని దినములవర కార్ధ్యుల రను ఆంశ మె భోదపడవలసియున్నది. మన విజయమిది వరకన్నిచోట్ల విజయ మొసగుచున్నట్లు వంటియు, ఇకమీద విజయ మొసగు గలిగినట్టియు కారణముల వలననే సంభవించినది. మనముముందుగనే యుత్తమమైన కర్తవ్యము నాలోచించి దానికంతటికి పరిపూర్ణ సన్నాహ మమర్చి యనంతర మత్యుత్తమ శౌర్య నిశ్చయములతో పోరాడుట యక్కారణములు ప్లూమరుగారి యుత్తరువుల ననుసరించి, భక్తిశౌర్య దైర్యములతో నన్నితరగతులవారును గలసి సన్నాహమందును, కార్యనిర్వహణమందును జూపిన యా యసామాన్య కాశీలముతో భూమిలోపలకు, బయటనంతటను నిర్వహించిన ఈ మహాకార్యమును నేను మనఃపూర్వముగ క్లాపించుచున్నాను. ఇప్పుడు సంగ్రహించిన ఈయహవిజయ మతిదూరమున నున్న విజయగచ్ఛస్థాన మనతిదూరమునకు తెచ్చినది. తనయుద్దేశముల కిట్టి ప్రకాశ మొసగిన దైర్యమును జూచి సామ్రాజ్యము సహజముగ విశేషాతిశయ మొందగలదు.

మిత్రమండలివారు థేసలిలో ప్రవేశించుట.

పార్లమెంటు, జూన్ 13:—కారింతు ద్వ ననేకపరాసు పటాలపు టోడది గెననియు, ఒక బ్రిటిషు పరాసుదళము థేసలిలో ప్రవేశించెననియు విశేషముండి తంతివచ్చెను.

శత్రువుల ప్రతియుద్ధములు ప్రతిహతమగుట.

లండన్, జూన్ 13:—జనరలు హేగుగారు నేటి మధ్యాహ్నము ఇట్లు ప్రకటించిరి. సాచెజానది కడ్డముగ నన్నిటి యుదయము మేము ఆక్రమించుకొన్న క్రొత్తస్థానములను స్వాధీనముజేసికొనుటకు శత్రువులు ప్రతియుద్ధములనల్ప మేము వానిని ప్రతిహతము జేసితిమి. రిచిబర్థ లావోసుకు ఈకావ్యముగ దాడి విమానముల పారదోలితిమి. లివిర్గిరుకు తూర్పు భాగమునను, లాగ్నికోర్టుకు ఈకావ్యముగను, లాజానీకి పడమరభాగమునను న్యూచాపలకు ఈకావ్యముగను జయవంతముగ దాడినట్టిమి.

విమానయుద్ధమున గలిగిన నష్టములు.

లండన్, జూన్ 13:—విమానయుద్ధమందు ఇదివరకు 49 మంది హతులైనదియు 200 లకు గాయములు తగిలినవనియు ప్రభువునభిలో డెప్పి ప్రభువు గారు నడిచిరి. ఇంతకంటె ఎక్కువగ లెక్క తెలుసని సూచించుచున్నారు. తనకు తెలిసినంతవరకు నైసికసంబంధమగు నష్ట మెద్దియు కలుగలేదని డెప్పి ప్రభువుగారు ప్రకటించిరి. మాకు తెలిసిన ఇంకొకకమా చారము మేము శత్రువుల విమానదాడిని భంగపెట్టెనని తెలుపుచున్నది.

టాంకుబండి యొనర్చిన ఘనకార్యములు

లండను, జూన్ 11:—బ్రిటిషు రణముఖములను ప్యాసు జర్నలు పత్రికావిలేజుకు డిల్లు వ్రాయుచున్నారు:—మిన్నెన్ను వెనుక భాగమును ఒక టాంకుబండి కొన్ని తోట మీదుగా నేగి శత్రుకందకములలోబడి అందులోనున్న రక్షకులను గుహలోనికి బారదోలి ఆ దారిని మూసివేసి కొంతమందిని ఎండిలుగజేసి ఆ గుహయందున్న కిరంగినికూడ స్వాధీనము చేసికొనెను. యుద్ధకిరంగి నమర్చుటకు శత్రువు లీ గుహను కొలిచియుండిరి. ఇటీవల యుద్ధమునల బ్రిటిషువారు సోము ముద్దమందు ఉపయోగపడిన టాంకుబండకంటె ఎక్కువ వేగము గలిగినట్టియు, ఎక్కువ సామర్థ్యముగల టాంకుబండ్లను క్రొత్తగ సుపయోగించుచున్నారు.

జర్మనుల నిరంతరము

ఆంగ్లేయులలో మ్యూటిక్ పత్రికా విలేజుకు డిల్లు వ్రాయుచున్నారు:—కొనినుబర్గలో నేదాంత కాన్త్రుపండితుడు బందీకృతుడాయెను. ఆయన విలేజుకునతో ప్రస్తావించు సందర్భమున ఇట్లు తెలియజేసిరి:—మనలకు మనము మోసబుచ్చు కొనుటవలన ప్రయోజనము లేదు. మనమందఱము సంపూర్ణముగ పరాజితులమయిన గాని ఇంగ్లాండువారు మనలను బ్రతుకనిచ్చుట లేదు. జర్మనీలోనున్న బుద్ధిమంతులందఱను మన యంతగ్రామివలన యిసుమంతయు ప్రయోజనము లేదని ఎఱుంగుదురు. రంగమునకు దూరముగ నున్నటువంటి జర్మను వ్యాఖ్యానకర్తలందఱు సంతోషముగ నున్నారు.

శత్రువ్యాఖ్యానములు

కోయిలింది జ్యూటింగు పత్రికవారు మాధ్రపురు జయమును ఒప్పుకొనుచు ఇట్లు వ్రాయదొడంగిరి. దీనివలన పరియవ సానము తేలజాలదు. అగ్రచంద్రాకృతిగ నున్న జర్మనులను సమరేఖగ వచ్చునట్లు బ్రిటిషువారు మార్చినది.

మాజయము వలన జర్మనులకు విచారములేదు. ఏలన, వైవెను- కమ్మయినని కాల్యకు దూరముగనున్న జర్మను పంతులకు అపాయము కలుగజేయకుండగ యుండుటచే జర్మనులు సంతసించుచున్నారని ప్రాంతపర్వరు జ్యూటింగు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

జర్మనుల ప్రగల్భములు

తనకంటె ఆంగ్లేయుల కే ఎక్కువనష్టములు కలిగినవనియు, జర్మనులపంక్షిని కొంతవరకు ముట్టడించి రనియు బ్రిటిషు పటాలములు అలసిపోవుటచే ముందుకేగ లేక పోయినవనియు జర్మను అధికారులు తెలియజేయుచున్నారు.

బ్రిటిషువారి ప్రత్యుత్తరము.

బ్రిటిషు విలేజుకు డిల్లు తెలియజేయుచున్నాడు:—నష్టముల కొప్పకొని శత్రువుల దుర్భేద్యులగు స్థానములను ముట్టడించి విస్తారము నష్టములులేకుండగనే మా సైన్యములు అసాఖ్యకరమగు స్థానములలో ప్రవేశించివి. మే మనుకొన్న స్థానమునుచేరితిమి. మా సైనికులలో ముగ్గురుమాత్రము మాత్రమైరి. ప్రబలప్రయత్నము లొనర్చి శత్రువులను సైద్యకొనుట కేగితిమి. కాని శత్రువులు మమ్ములనంతగ మార్చినలేదు. సైనికులు ఉడుపులు మార్చుకొను స్థలములు మాయబడినవి. జర్మనుల మొదటిపంక్షిలోనే 4వేల సైనికులను బంధించితిమి. బ్రిటిషు సైనికులు అలసిపోవుటకు బదులు వారు ముందు కేగుటకు సర్వవిధముల ప్రయత్నించి ముందుకేగిరి. ఇంకను ముందుకేగదమని తమ యధికారుల ఉత్తరమనుగోరిరి. కాగ్యవిధానము చొప్పున సైనికులను విశ్రాంతి కలుగజేసినపుడు ముందుకేగుట కవకాశము కలుగనందున చాలచింతిరి.

బ్రిటిషువారి అధికృతము ఒప్పుకొనుట.

జర్మనులు మూలబలమునకు జేరిన పటాలములలో వెల్లెడిని గుర్తుకొని గాంటు, లీవీ చుట్టు ప్రక్కల యుద్ధము లొనర్చిరిని ఎం. మార్చెలు హంటెక్ గారు తెలియజేసిరి మిన్నెన్ను పాట్సు చేటులకు ప్రాణములను గోల్పోయినను సర స్వాధీనము చేసికొనుటకు మనమందఱము బోలవలయునని వాక్ హిందెక్ బర్గారు ఆజ్ఞాపించునట్లు మాచే పట్టువడిన జర్మను సైనికోద్యోగి తెలుపుచున్నాడు. తనకంటె బలాధ్యులగు శత్రువుల ఎగుట జర్మనుల యాటలు సాగుట లేదు. ఇంతవరకు జర్మనులు తమ ముఖ్య సేనలలో 35200 మందిని లోపియిరి. ఇప్పుడైనను నిజము సెప్పుకొందురు.

అమృతబహుప్రతిక వై కోర్టుయధికార తిరస్కారమునకు తేటదిన అభియోగవిచారణము నిన్నటితో ముగిసినది. తీర్పు ముందు జేసెదరు. పత్రికా వ్యయస్థాపకుని తరఫున పనిచేయు న్యాయవాది సి. ఆర్. దాసుగారు కృతస్థాపకునివై నేరము రుజువుజేయబడలేదనియు, ఆయన కృతస్థాపకుడని రుజువు గాలేదని వాదించిరి. ఎటులయినను అధికార తిరస్కారము గావించలేదని దాసుగారు వాదము సల్పిరి. ఒక వేళ నేరస్థులనుకొన్నను అయ్యది కేసలు సాంకేతికమగునట్టి నేరమనియు అటుల వారిని సముదాచరవిరహితముగ విచారించుట కేసలము న్యాయశాస్త్ర విరుద్ధమని దాసుగారు తెలియజేసిరి.

పట్టువడిన అన్వేషక స్థానములు.

లండన్, జూన్ 12:—ప్రధానకార్యాలయమునుండి వీచిభావముగా రిల్లు వ్రాయుచున్నారు:—రణరంగమందు మిగిలిన వానన్నిటిలోను వైవెనువద్ద మిగిలిన జర్మనులపురాతన అన్వేషక స్థానములు చాల వినోదకరముగ నున్నవి. ఇవి మాప్రాతేస్తానములను కాపాడుచున్నవి. వాటి రహస్యము లన్నియు శత్రువులకు గోచరమగుచున్నవి. ఇన్ని సందర్భముల నుండి మేము వైవెనును ఎట్లు కాపాడుకొనుచున్నది చాల అగృహీతమైన విషయముగనున్నది. యుద్ధమంతయు సవగ్రముగ పంతులదిద్ది అవిచ్ఛిన్నముగ జరిపితిమి.

వైమానికుల అత్యద్భుత పరిశ్రావము.

పదానుగుడ కొన్ని మహత్కార్యము లొనరించినది. ఇంతకంటె అత్యద్భుతములగు వర్తలను వైమానికులు తెలుపుచున్నారు. యురప్రక్కలను బ్రిటిషు వైమానికుడు రెండు ఓడలచే పరివేష్టించబడెను. భూమిపై 2000 అడుగుల ఎత్తుగ నున్నపుడు రెండు జర్మను విమానములు నొకదాని వెనుకను కొకటి పోగలిగి బడుచుండ ఈ ఆంగ్లవైమానికుడు జూచెను. ఇవి కర్తవ్యము. కిలగులచే స్వాల్పబడినవి. తిరుగ గగనమార్గమున కేగుచుండ మాడవ జర్మను విమానమును జూచెను. ఇది గూడ దొడ్లను వాని వైభాగమున పడెను.

రుహ్య

రీవలుల తిరుగుబాటులు

వెట్రోగ్రాడు:— రీవలు సంస్థానము క్రోస్ స్టాడట్ మాగ్డము నవలించి దొరతనమువారు నియమించిన కమిషనరును తొలగించిరి. కార్మిక సైనికప్రతినిధి సంఘమువారు పరిపాలనమును స్వీకరించిరి.

ఇటలీ

ఇటాలియనుల వైమానికులదాడి

రోము, జూన్ 13:— ఇటాలియను విమానము లనేకము దురాజ్ఞోపై విజయవంతముగ బాంబుల రువ్వెను. శత్రు సైనిక నావికా కార్యాలయములకు విశేషనష్టము గలిగెను.

అమెరికా

సేచ్చాబుణము.

వాషింగుటన్, జూన్ 13:— సేచ్చాబుణమునకు చుదాలు చాలతక్కువగు నుండెననియు, ప్రజలు విస్తారము సాను వెనరించుట లేదనియు కోశాధికారు లొప్పుకొనుచున్నారు. 10000 లక్షల సానులు తక్కువగునని భయపడుచున్నవారు. జూన్ 15 వ తేదీతో ఈ బుణము ముగియును. జూన్ 14 వ తేదీన ప్రతాకదివసోత్సవము సందర్భమున యువై తెడ్డుట్టేబువారి యభిప్రాయములను గురించియు వారిస్థితి గతులగురించియు ప్రధానమగు సుపన్యాసమునొక దానినిచ్చుటకు వైసిడెంటు విల్సనుగారు సన్నాహము జేయుచున్నవారు.

ఆఫ్రికా

ఆహార సమస్య

లండన్, జూన్ 12:— శేపుచవుక్ 1 బస్తా 13 14-రి నొప్పన దిక్షిణ ఆఫ్రికాలో మిగిలిన మొక్క బొన్నును సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు కొనుచున్నారు.

మొక్కబొన్న ధర

లండన్, జూన్ 12:—సామ్రాజ్యపు ప్రభుత్వమువారికి ఉపకారముజేయు నుద్దేశముతో యూనియన్ దొరతనము వారు దక్షిణఆఫ్రికా వైతనుకు అమితభావమున కలుగజేయుటకు యత్నించుటాడదని ఎస్సంప్రీసభలో 57 ధానుసుస్మార్తగా నుడివిరి. ఆంగ్లేయుల నౌకాసాయమునల బ్రిటిషు నౌకల మొక్కబొన్నను తీసికొనిపోవుటకు వీలైనదని కూడ స్మార్తగా తెలిపిరి. ధర అంత విస్తారముగ లేదని భావించుచుండిరి. సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారు ఈ మొక్కబొన్నను కొనుటకు కడం నిబో దక్షిణ ఆఫ్రికా రైతులకు ఇంత పంచివేరము రాదనియు లాభముండదనియు బోధాగారు పలికిరి. దీక్షికోను ఇంగ్లాండులో ధర చాల పెంచునని నంపెను.

జపాను

క్రొత్త జాతీయసంఘము.

టోక్యోయొ, జూన్ 12:—ఇటలీ వ్యావహారికులు హ్యుదకు పూర్వముగ నూతన “జాతీయసంఘము”నకు సహాయ మొనర్పవలెందున్నారు. అందువలన వారు చీనా అంతరంగిక కృతహోములలో ప్రమేయమును గలిగించుకొనరనియు, బ్రిటిషువారికి విశ్వాసముతో సహాయ మొనర్చెననియు, క్రిక్కిన మారదేశముల సఖ్యమును, సమృద్ధియు సభివృద్ధియు జరుగగలదని వారు నమ్ముచున్నారు. ఈసంఘమువారు నిశ్చయముగ నేతృత్వతీని బలపరుప వలెనని బాగుగ నంగతుల నెఱిగివారు చెప్పుచున్నారు.

మెసపోటేమియా

మెసపోటేమియాలోనున్న బ్రిటిషు సైనికుల ఆరోగ్యస్థితి.

లండన్, జూన్ 13:— మెసపోటేమియాలోనున్న బ్రిటిషు సైనికుల ఆరోగ్యస్థితి చాల సంతృప్తికరముగ నున్నది. వైద్యసాయము చాల అనుకూలముగనున్నది. దారులకు కొరత లేదు.

జర్మనీ

నౌకాయుద్ధము.

కో వెక్ హేగె, జూన్ 13:— కారడ్ స్కూరువద్ద నౌకాయుద్ధము జరిగినట్లు గోతుల్యాండు తీరమున ఆర్మోరెడ్ ప్రవేశించిన నౌక ఒకటి తెలియజేయుచున్నది.

చిత్ర మైనయుద్ధము

లండను, జూన్ 13:—స్కాగ్లాను సమీపము ద్వైనా వద్దను, బరాణ విచ్ఛిన్నము, ముఖ్యముగ నీనారకా కా నవీతీరముననున్న బిజజనీ వద్దను జర్మనులు చురుకుగా యుద్ధము చేయుచున్నారని జర్మనులు ప్రకటించుచున్నారు.

చీనా

చీనా యంత్రకలహములు

సూయుక్త రాష్ట్రములు విచారించుట.

లండను, జూన్ 11:— అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములవారు మిత్రమండలి వారికిని వై నాహారికిని ఒక వార్త నంపిరినియు వై నాదేశము నందలి యంత్రకలహములకు వారు మిగుల విచారించుచున్నారనియు, వారిని జాతీయ మొక మత్యావశ్యకతను గ్రహించి పోషించుచువదనియు, మిత్రమండలివారు, సంయుక్త రాష్ట్రమువారున్న గలసి యొక ప్రకటనాపత్రమును చీనాదేశమునకంపనలేని యుపపాదించుచున్నవనియు వైటరుగారికి తెలియజచ్చెను.

రాష్ట్రీయ న్యాయాధికార సంతయము.

అలహాబాదు, జూన్ 12:— యూగోషియను బ్రిటిషు ప్రజల క్రిమినలుకేసుల సందర్భమున అలహాబాదు హైకోర్టువారికి లక్ష్యణపురముపై న్యాయాధికార మున్నదా లేదా యనునంగలి అలహాబాదు హైకోర్టులో నొక కేసు విచారించబడెను. ఎ. సి. హోరి సు గారు తమయుక్తరముల నేజీవియో దొంగిలించిని విలియమేనకు గారు లక్ష్యణపుర న్యాయాధికారివద్ద కేసు తెచ్చెను. జిల్లాకోర్టువారు కేసును కొట్టివేయగా నది హైకోర్టునకు పునర్విచారణమునకు బోయెను. యూగోషియను బ్రిటిషు ప్రజలక్రిమినలు కేసులసందర్భమున లక్ష్యణపుర అప్పు అలహాబాదు హైకోర్టుకే పోవలయునగాని అయోధ్య హైకోర్టునకు బోగూడదని సత్యవంద్రముఖిగారు దావాదారుతరఫున వాదించెను. అలహాబాదు కట్టి సామ్రాజ్యములేదని రాజుగారి తరఫున వల్లాబాగారు వాదించిరి. ముఖ్యన్యాయమూర్తి సర్ బార్ది హార్మగారి కేసు చాలముఖ్యమైనది గనుక నిండు రెంచివారు విచారించవలయుననిరి. క్రమక్రమమున వల్లాబాగారు న్యాయాధికారమును గూర్చిన వివాదమును విడిచి పెట్టుకొనిరి. అనంతరము దావాతో ప్రమాణపత్ర ముండవలయునని ముఖ్య న్యాయమూర్తి కేసును త్రిప్పివేసెను.

తక్కిన రివ్యుములకు మైసూరు పోలీసు గ్రంథము వారంగు మేర్పడినది. ఇందులో 44 సభ్యులుగలరు. ఈసంఘమునకు ఇన్నువెట్టిరు జనరల్ ఆఫ్ ఎస్టాబ్లిషుమెంటు గారు అధ్యక్షులు. దొరతనమువారు కన్నడ భాషాంతరీకృత కార్యదర్శి. ఇంకను కొందఱు సభ్యులు నెలరు.

దేశీయ తంత్రీ వార్తలు

(0)

సింలా

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్త.

12-వ తేదీన హిందూజీ కార్యదర్శిగారి వద్దనుండి రాజప్రతినిధిగారి కి తంత్రీవార్త వచ్చెను:—

మెస్సీసీసు కవతల క్రొత్తగా బ్రిటిషు వా రాక్రమించు కొనిన ప్రదేశముల స్వాధీనము చేసికొనుటకు జర్మనలనేక ప్రతియుద్ధముల నతి ఘోరముగ నొనర్చిరి. కాని ప్రతి ప్రతియుద్ధమునను వారోడిపోయిరి. బ్రిటిషువారు మరికొన్ని తుపాకుల పట్టుకొనుచు మరి కొంత ప్రదేశము నాక్రమించిరి. మొన్నటియుద్ధమున 7000 లకు మైగాఢైడిలు పట్టుకొనబడిరి. మెస్సీసీసు యుద్ధమున బ్రిటిషు వయి మునికుల నేర్పు ప్రశంసనీయము. వారు రెండు స్త్రీమలనవద్ద బాంబులకుప్పించిరి. మామూపట్టు బండ్లను తగులబెట్టిరి. విమానకాలల నెదిరించిరి. పటాలములపై మర్కడంగల కొట్టిరి. పరాసురంగమున ముఖ్యమైనమార్పు లేదును జరుగలేదు.

విశాంశోనది యొక్క తూర్పుతీరమునను, కాశ్మీరదిగి దక్షిణభాగమునను ఇటాలియనులచే క్రొత్తగా నాక్రమింపబడిన ప్రదేశముల పాస్టియను లెదిరించి విశేష ఫిరంగివన్నమును గురిపించిరి. కాని ఇటాలియనులతమ ప్రదేశముల దృఢముగ గాచుకొనిరి. పశ్చిమ ప్రదేశమునంతటను సాధారణయుద్ధము కంటె నెక్కుడు యుద్ధము జరిగెను. ఏసీయాయో తుత్తము నన్ను ఆగ్నేలి పాసును ఇటాలియనులు వశపరచుకొనిరి. 512 క్రతువులను ఖయిదీలుగ బట్టుకొనియెను.

బ్రిటిషు వైమానిక నావిక దాడులవలన భయమొంది జర్మనులు పెద్ద పెద్ద యోడల నన్నిటిని ఓపైండినుంది తీసివేసిరిని తత్ ఫానపర్యా లోకనములన తెలియచున్నది.

తూర్పు రంగమున సంధిప్రయత్నముల జేయవలయునని హిందెనుబద్ధుగారు రుస్సాకేజనరలునగ్రమువారిని గోరిరి. ఆస్ట్రీయనులగుడ నట్టి కోరికనే కోరిరి. అందులకు రుస్సాకార్మిక సైనికప్రతినిధులు ప్రతికారభావమును తెలిపిరి.

బొంబాయి

సైన్యములో జేరకుండుటకు శిక్ష.

బొంబాయి, జూన్ 13:— ఎఫ్. క్లెయింగ్ నవతరు 8 జి స్రేవను అడ్మినిస్ట్రేషన్ ప్రకారము తననామము సైనికునిగ నమోదు చేయించుకొనకున్నందున నతడు శిక్షాపాత్రుడని క్రిందటి మంగళవారము ఎస్పి నేడు పోలీసుకోర్టులో 8 జి స్రేవను కాభాధికారి నులై వానుగారు రాయబహద్దరు సటల్వాగుగారి యెదుట వాదించిరి. ముద్దాయి యూరోపియను బ్రిటిషు పౌరుడనియు, సాధారణముగ బొంబాయిలో నివసించుచుండుననియు, గతజనవరి 1-వ తేదీనుండి మార్చి 1-వ తేదీవరకతడు బొంబాయి నుండి యెచటికిని బోలేదనియు, అయిన పుటికిని తన పేరును నమోదు చేయించుకొన లేదనియు, గతకనతడు శిక్షాపాత్రుడనియు నులై వానుగారి వాదనము. ముద్దాయి సేరము సెప్పకొనియెను. తాను బ్రిటిషువారిపరిపాలనమున నుంటున్న యూరోపియను డగుటయు వాస్తవము. తాను పని చేయుచున్న యోడ యిప్పుడే పనియు లేకయున్నది. తాను దక్షిణ ఆఫ్రికాలో జన్మించిన వాస్తవికమగుటచే తాను సైన్యమున జేరనవలయుననియు నుద్దేశమున పేరును నమోదుయించుకొనలేదు. అతిస్వల్పశిక్షను మాత్రమే విధింపవలసినదని నులై వానుగారు కోరిరి. న్యాయాధికారి గా రతనికి రూ 200 ల జరిమానాను విధించిరి.

లాహోరు కుట్రనేరము

లాహోరు జూన్ 12:—కుట్రనేరములో కడపటిదగు నేరమును విచారించుటకు స్పెషలు న్యాయస్థాన పేర్కొనబడినది. వీని కార్యతీర్థులు సి. ఏ. డి. డి. ఎస్. విల్బురూఫ్, డి. సి. ఎస్. రాయబహదరు హ్యూమ్ దాసు (విశ్రాంతి పొందిన దొరతనము వారి న్యాయ) వారి గాన్లు నేడు ఈలాహోరు కుట్రనేరమును విచారించిరి. ఆజితు సింగనలీ ఆత్మమిత్రుడగు లాల్బందునకు 121, ఏ 124 ఏ. జి. పి. సి. క్రింద యావశ్యకము దృఢాంతరవాస శిక్ష విధించి, బర్నింగ్, పియాపిలాగాన్లు 10 ఏండ్లు ద్వీపాంతరవాసము విధించబడినది. గులాం హుస్సేనుయను మహమ్మదుస్సేనుకు 1 వత్సరము కనకశిక్షయు 50 రూప్యములు జరిమానాయు చేయబడినది. 5 వ ముద్దాయిగు గార్దియాలో సింగు గారికి 2 గుంలు కనకశిక్ష, 600 రూప్యములు జరిమానా విధించబడినది. ముద్దాయి లందరూ లాహోరు పురములు.

బంగాళము

చాంపేరను యూరోపియను సంఘము.

కలకత్తా, జూన్ 12:—గంధిగా రి మధ్య చాంపేరను జిల్లాబహువుట, ఆచటి కతడు పోవుటవలన గలిగిన సంగతులు, అందుపై చిహారు తోటలలోని స్థితిగతులు మొదలగునవి యూరోపియనుసంఘమువారిని విశేషాలోచనానియగుట జేసి నవి. ఆ యంత్రమును గూర్చి తత్సంఘ కార్యదర్శి చిహారు, ఒరిస్సాదొరతనమువారి కొక యుత్తరమును వ్రాసెను. అందె సంగతులు గూడ నుదహరింపబడెను. చిహారు, ఒరిస్సాలలో భూస్వాములకును నైతులకును గల సంబంధముల నరయుటకు మీదొరతనమువారి కొకసంఘమును నియమించిరిని తెలిసి మా సంఘమువారు చాలసంతోషించిరి. ఈ సంఘసంస్థాపన కవశ్యములైన యొకటిరెండు కారణముల నరయుటతో పనియిగించక ఇదివరలోగాని, ఇకపైని గాని యధాగ్రహము కష్టముల కాకరమగు వ్యవస్థలేవియున్న వాని నన్నిటిని తొలగించు నిమిత్తము చేయవలయు విచారణాంతములు ఎంత వివిధ జేయబడవలసిన నంత వివిధ జేయవలయునని మా సంఘమువారు కఠినప్రాయ మిచ్చుచున్నారు. ఇప్పుడు నిశ్చయముగ నున్నట్లునట్టియు, సేక్స్ పిస్ తలపబడుచున్నట్లునట్టియు ఇబ్బందులను సాధ్యమగునంతవరకు వెంటనే తొలగించుట తత్సంఘము. ఆ విచారణ బహిరంగముగ జరుగవలయునే గాని చాటుమాటుల జరుగకూడదు. ఇట్టి విచారణలను రహస్యముగాజేసిన, జనభావశ్యము తెలిసికొనకూడని రహస్యములేవియో ఇందు గలవని లోకు లనుమానింపవచ్చును. ఇట్టి సంగతులలో జనులు తమ తమ యభిప్రాయముల స్వంతముగ తెలిసికొననీయవలెను. మా సంఘమువారు మీకి సంగతిని భాగుగ నెక్కినెక్కిన వక్కాణింపగోరుచున్నారు. చాంపరాను జిల్లాలో భూస్వాములకును నైతులకును గల సంబంధముల తెలిసికొనవలయునను స్వనియామక పనిని నిర్వర్తించి గంధిగారు మే 13 వ తేదీ సెక్ యుత్తరములో తమ యుద్దేశముల మీకెఱింగించిరి. ఇంక వారికి జిల్లాలోనుండవలయు అగత్యమేమియులేదు. రయితులలో విశేష యశాంతిభావము వ్యాపించెననియు, ఏసయమున నేమియుప్ప వాటిల్లునోయనియు మీరిదివరకే భయమొందుచున్నారు. గంధిగారింక నివట విశేషకాలమున్న విశేషోపద్రవము వాటిల్లుగలదని వారిలోగూడ వ్యాపించినదని మీరెఱుగుదురు. అందువలన వెంటనే గంధిగారును, వారి యనుచరులును ఈజిల్లాను విడిచిపెట్టునట్లుత్తరు వ్రాసగుట తత్సంఘముని మా సంఘమువారు దృఢముగ మీకు తెలుపగోరుచున్నాడు. ఒకప్పుడు మై జెప్పబడిన సంఘమువారిని కొంతకాలముండగోరినవారట్లుండి కార్యాంతరము వెంటనే ఈప్రదేశమును విశవగోరింపవలయును.

ఫాంకోరుగారి మరణము.

కలకత్తా, జూన్ 12:— బ్రిగేడయరు సెయింటు జూన్ ఫాంకోరుగారు మరణించిని తెలియచున్నది.

అంతర్గామి యుద్ధమువలని ఫలితము.

గతవారము బ్రిటిషు శేవులలో 2767 నాకలు సురక్షితముగ ప్రవేశించినవి. 2822 వెవలినవి. 1600 టన్నులకు పై బడ్డనాకలు 22 మునిగినవి. 1600 టన్నులకులోనగు నాకలు 10 మునిగినవి. మాకు నాకలు అంతర్గామిలబరినుండి పారిపోయినవి. 6 చాపల పడవలు మునిగినవి.

జర్మను ప్రతియుద్ధము.

లండన్, జూన్ 13:— రిజరంగమందున్న విశేషకు డిల్లీవ్రాయుచున్నాడు:— జర్మను ప్రతియుద్ధము జేయ ప్రయత్నించు చున్నారని పవాతులకు తెలియనే తెలియదు. వారు జర్మనుల జూడనేలేదు. జర్మనులు తమ ఫిరంగులతో పోరుచుండగ ఆచుడు తెలిసికొనిరి.

కెయిజరుగారికి ప్రాణాపాయము తప్పట.

లండన్, జూన్ 13:— విల్సన్ విమానయుద్ధ సమయమున కెయిజరుగారు హిందెబద్ధుగారును ఘంటుద్గర ఉండిరి. కెయిజరుగారికి 290 గడుములో 5 వైవిలులు హతులైరి.

అంతర్గామిలయందలి విశ్వాసము

లండన్, జూన్ 13:— బెర్లినులో ప్రస్తావ. శముక అంతర్గామిలచే జయించుటగదుమని డిస్టానాపుగాను తెలియజేసిరి.

యుద్ధమునమునకు నహాయమొనర్చిన వారి పేర్లు	
773 ఏ. ఎం. కర్నూన్.	12,000
774 కె. వెంకటరావుగారు	200
775 ఎస్. చంద్రశేఖర మొదలియారు గారు	3000
776 పి. నరసింగ రావుగారు	200
777 ఇన్నెను కంపెనీవారు	4000
778 డిస్ట్రిక్టు బోర్డు ప్రెసిడెంటు నెల్లూరు	1,25000
779 మేడం వెంకయ్యగారు	1000
780 కె. దేశికాచార్యులుగారు	100
781 డబ్లియు, వార్ బచ్చనగారు	3000
782 రాబర్టు షెట్లగారు.	100
783 ఓ. జె. స్మిత్తుగారు	2500
784 డాక్టరు. డబ్లియు. ఎఫ్. యూగాను	500
785 శేక్ షేన్. జి. ఏ. మెప్పగారు	3000
786 డై నీహార్ సతిగారు	500
787 శేక్ షేన్. ఐ. హేరుగారు	3000
788 ఆర్. రామానాథు నాయుడుగారు	2000
789 గయంథల. తాతయ్యగారు	300
790 తంబావూరు జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు	7900
791 టి. ఏ. రామయ్యగారు.	200
792 సి. చను సుబ్బారాయుడు పెట్టిగారు.	200
793 కొప్పరపు వెంకటకృష్ణరావుగారు.	1000
794 ఎస్. హేరత్తుగారు.	10000
795 ఎస్. పి. అయ్యాస్వామి మొదలియారుగారు.	500
796 వి. వెంకయ్యగారు.	2000
797 డాక్టరు రిచర్డు విలియం చప్పరు & ఇ. ఎం. డెబ్బరు సతి	3000
798 బి. ఎం. శ్రీకాంతయ్యగారు	900
799 రివరెండు ఇ. సెల్ గారు	1000
800 ఎం. ఆర్. డబ్లియు. హార్టు వి. ఎస్. హార్టుసతిగారు	500
801 ఇ. ఏ. జేరక్ గారు	1100
802 రివరెండు జి. పార్కర్ గారు	700
803 రివరెండు ఇడిన్ ఏ. ఓల్సన్ గారు	100

ఇటలీ నౌకా వర్తకము.

రోము, జూన్ 13:—10 వ తేదీతో అంత్యగువారము లో ఇటలీ శేవులలో 537 నాకలు సురక్షితముగ ప్రవేశించినవి. 498 వెవలినవి. 5 ఇటలీ పొగయోడలు, 5 చిన్న తెర చాపయోడలు మునిగినవి.

శత్రువుల అంతర్గామిని పొందుట.

లండన్, జూన్ 13:— సెంటులూయినాక శత్రువు అంతర్గామిని 50 గజముల దూరములో జూచి దాని నెదుర్కొని పొడిచిన నని న్యాయార్థుల పోల్డు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

(Associated Press.)

In the course of a letter addressed to the press Lord Willingdon thanks the people of the Bombay Presidency for the generous and patriotic response to the War Loan. His Excellency says that the estimate made by Sir William Mayor has been doubted. He appeals to the citizens to make a final effort to show by their investments in the last two days their steadfast determination and constant resolve to do the utmost for the Empire's cause.

His Highness the Raja of Faridkot has generously offered a sum of Rs. 40,000 in honour of His Majesty the King Emperor's birthday for comforts for the Mesopotamia Force. The offer has been gratefully accepted.

HYDERABAD (SIND.) June 13th. - The following resolution was unanimously passed at a meeting of the Hyderabad (Sind) District Congress Committee:—This Congress deputation should without any further delay proceed to England to place before the Government and the people of England the demands of the people of India contained in the resolution and scheme of self-Government adopted by the last Congress.

AMRUTANJAN
Best Indian Pain Balm
Price Annas 8 Per Bottle.
SOLD EVERYWHERE.
AMRUTANJAN DEPOT,
Bombay & Madras.

THE GREAT WAR

AIR RAID ON LONDON

MUCH LOSS OF LIFE REPORTED

NAVAL BATTLE IN THE BALTIC

BRITISH ADVANCE MAINTAINED

SOME MORE REVOLTS IN RUSSIA

ALLIED TROOPS ENTER THESSALY

[REUTER'S AGENCY.]

GREAT BRITAIN

Air Raid on London.

LONDON, June 13. It is officially announced that about fifteen hostile aeroplanes were heard crossing Essex coast and passing in the vicinity of Nore about eleven o'clock this morning. They proceeded in the direction of London, separating when they had covered half the distance. They attacked and bombed the East End of London. Reports as to the casualties and damage have not yet been received. Anti-aircraft came into action and large number of aeroplanes is still pursuing raiders.

Casualties in Air Raid.

LONDON, June 13. In the House of Lords, Lord Derby stated that hitherto 49 had been killed and two hundred injured in the air raid and he feared the figures would be exceeded. As far as he knew no damage of military consequence had been done. According to one report we had been successful to a extent in dealing with the raiders.

Much Loss of Life.

LONDON, June 13. In the House of Commons Mr. Bonar Law stated that as far as was known twelve or fifteen enemy aeroplanes crossed the coast at North Foreland and proceeded across Essex straight for London. Two bombs were reported to have been dropped near North Foreland. Bombs began to drop in East End of London at 11.25 and thirteen fell in the city. Casualties in the city so far were 31 killed and 67 injured. All anti-aircraft guns in London were in action and large numbers of aeroplanes went up in pursuit. Casualties in Metropolitan area were not yet known but he regretted to say that a Council School in East End had been hit and that ten children were killed and fifty injured. Hitherto it was only definitely known that one raider had been brought down.

Furhter News.

A Railway Train Hit

LONDON, June 13. The following official statement is issued regarding the air raid. Bombs were first dropped in the outskirts of East London at 11.30 and numerous bombs followed in rapid succession in East End. One fell on a railway station hitting an incoming train and seven were killed and seventeen injured. Another fell on a school killing ten children and injuring fifty. A number of warehouses were damaged and fires caused. Casualties so far reported in London area are forty-one killed and 131 injured but final figures may be greater. A few bombs were also dropped near North Foreland and on the opposite bank of the Thames where four were injured. The raid lasted fifteen minutes in London. Guns engaged raiders and many aeroplanes both naval and military went up as soon as the enemy were reported off the coast. Several engagements occurred but results are at present uncertain.

Trade Return.

LONDON, June 13. Imports for May increased by £3,827,726 and exports decreased by £35,87,155 compared with May last year.

Effect of Submarinism.

LONDON, June 13. Admiralty announces that 2767 ships arrived in British Ports last week and 2822 sailed, twenty-two over sixteen hundred tons were sunk and ten under. Twenty three were unsuccessfully attacked. Six fishing boats were un-

General Smuts

LONDON, June 13. The "Manchester Guardian" says it is probably that Smuts will join the War Cabinet.

Bonar Law's Son a Prisoner.

LONDON, June 13. The Vatican states that Mr. Bonar Law's second son who was recently reported killed is a prisoner with the Turks.

Seamen and Pacifists.

Seamen's Warning to Government.

LONDON, June 13. The predicament of Mr. Ramsay Macdonald and Mr. Jowett continues to arouse great interest. Captain Tupper of the Seamen's and Firemen's Union states that he warned the Premier that if a naval crew was put on board the ship, on which the delegates wished to sail or if a destroyer was used to convey the delegates, there would be a national strike of seamen on the following day.

Mr. Havelock Wilson, President of the Union, states, that the delegates have been trying to leave by another port which was warned by telegraph, and pickets were posted. It transpires that when the ship on which the delegates, meant to sail, left, the Labour Member of the House of Commons, Mr. Roberts, remained behind also, although he was not boycotted.

Women Delegates Sail.

LONDON, June 13. Mrs. Pankhurst and Miss Annie Kenny have sailed for Petrograd.

The Late Major Redmond.

Wounded While Leading His Men.

LONDON, June 13. The Queen has sent condolences to Mrs. William Redmond. Sir Edward Carson has also sent his condolences to Mr. John Redmond saying that the most active opponents of William Redmond liked him. It appears that Mr. Redmond was serving on the Staff, but prior to the battle of Messines he urgently insisted on going into action with his regiment. He was leading his men in an attack on Wytsechaete Wood when he was struck by a fragment of shell. He died without recovering consciousness, and was buried in the village behind the fighting line.

Obituary.

Brigadier St. John Fancourt.

LONDON, May 13. The death is announced of Brigadier St. John Fancourt.

Counter Attacks Repulsed.

LONDON, June 12. General Haig this afternoon says we drove off counter-attacks against the positions gained yesterday morning astride the Souchez River and repulsed the raiders Northeast of Richebourg-Lavone. We made successful raids East of Le Verguier, Northeast of Lagnichurt, west of La Basse and northeast of Neuve Chapelle.

BELGIUM

Kaiser's Narrow Escape.

LAHORE, July 13. LONDON, June 12th.—The "Telegraph" says that the Kaiser and Hindenburg were at the station at Ghent during Whit-sun air raid. Five soldiers were killed less than 200 yards away from the Kaiser.

FRANCE

U. S. Army Arrives in France.

LONDON, June 13. BOULOGNE.—Pershing and his staff have arrived here

ITALY

Italian Naval Returns.

LONDON, June 13. ROME.—During the week ending 10th 537 ships entered Italian Ports and 498 departed. Five Italian steamers and five small sailing boats were lost.

Successful Italian Air Raid.

Durazzo Bombarded.

LONDON, June 13. ROME.—Numerous Italian aeroplanes have successfully bombed Durazzo, damaging military and naval works.

TELEGRAMS.

RUSSIA

Reval Revolts Against

Provisional Government.

LONDON, June 13. PETROGRAD.—Reval has followed the example of Kronstadt and ejected the Government Commissioner. The Council of Workmen's and Soldiers' Delegates has taken over the administration.

GREECE

Intentions of Protecting Powers.

LONDON, June 13. PARIS.—A telegram from Athens says that M. Jennart has had a conversation with M. Zaimis in which he stated that the protecting Powers intended to purchase Thessalian crops and to distribute them equitably throughout Greece. He also said that events since 1915 obliged them to demand more complete guarantees for the safety of the Eastern Army and also the restoration of the unity of the Kingdom and the working of the constitution in a true spirit. He notified the establishment of Allied posts for the control of the Isthmus of Corinth and the provision of military forces so as to assure the maintenance of order in Athens. The Government subsequently placarded in the city a communique explaining that the Powers had no intention of assailing the rights of Greece or the constitutional "regime," but only desire Greece to remain strong and independent. The telegram adds that the situation is calm.

GERMANY

Confidence in Submarinism.

LONDON, June 13. M. A. Deslavoff interviewed in Berlin expressed confidence in the submarine campaign.

SOUTH AFRICA

Food Problem.

South Africa's Maize Taken.

LONDON, June 13. CAPE TOWN.—The Imperial Government is taking over the surplus crop of South African maize at 14.3 a bag.

Price on Maize.

In the House of Assembly, Sir Thomas Smart said with a view to assisting the Imperial Government to prosecute War, the Union Government should not insist upon such extremely good bargain for South African farmer. He emphasised that it was due to the protection of British Navy that the British ships were able to take away maize. General Botha declared the price was not too high. He believed that if the Imperial Government had not stepped in the farmers would only have received poorest prices from speculators. Moreover the price in England would have been much higher.

MESOPOTAMIA

Health of British Forces in Mesopotamia.

LONDON, June 13. It is officially stated that general health of the whole of British forces in Mesopotamia is satisfactory. There is ample supply of hospitals and no deficiency of nurses is reported.

MACEDONIA

Allied Troops Enter Thessaly.

LONDON, June 13. PARIS.—A telegram from Athens states that French troops have disembarked at Corinth and that a British and French column has entered Thessaly.

Later.

LONDON, June 11. A French communique from the eastern Army says that the troops entrusted with the control of the corps in Thessaly have entered Thessaly without difficulty as far as Elassona.

WAR AT SEA

Naval Battle Reported.

LONDON, June 13. COPENHAGEN.—A ship which has arrived at Arkoe on the coast of Gothland reports a naval battle near Kaeradakaer.

Drifter Fells Seaplanes.

Further Particulars.

LONDON, June 13. It is officially notified that Lieut. H. Bell-Irving, Royal Naval Volunteer Reserve, commanded the drifter which tackled the five enemy seaplanes and destroyed two. It is noteworthy that this is the first time in the war that it has been officially recorded that a fishing vessel has successfully attacked aeroplanes. It is unofficially reported that the five seaplanes were would be-raiders who were thus intercepted and scattered. This is another example of the unceasing vigilance and daring courage inspiring all branches of the service.

TELEGRAMS.

AMERICA

Enemy Submarine Rammed.

LONDON, June 13.

The "New York Herald" says that the liner "St. Louis" sighted on the 30th June a periscope at a distance of about 50 yards. She steered for it and it is believed that she rammed the submarine.

Death of Famous Pianist.

LONDON, June 12.

NEW YORK.—The death is announced of Teresa Carreno famous Pianist.

U. S. Deplores Internal Dissension. Suggested Allied Declaration.

LONDON, June 13.

Reuter understands that the United States has addressed a Note to the Allies and China deploring internal dissensions in China and urging the necessity for national unity, and proposing that some form of joint declaration shall be addressed to China.

The "Liberty" Loan. Greatly Undersubscribed.

LONDON, June 13.

WASHINGTON.—The Treasury admits that the Liberty Loan has been greatly under-subscribed and it is feared that it will fall short by a hundred million sterling. It closes on 15th June.

President Wilson is planning an important speech for the Flag Day celebration on the 14th June, including a comprehensive statement of the aims and position of the United States.

BRITISH FRONT

British Still Advancing.

Ground Gained on Two-Mile Front.

LONDON, June 13.

A British communique says:—We gained further ground eastward and north-eastward of Messines on a front of nearly two miles and occupied the hamlet of Gapaard. We also advanced our line slightly astride the Souchez River.

There was considerable enemy artillery activity north-eastward of Gouzeaucourt and southward and northward of the Scarpe in the neighbourhood of Lens and Ypres.

Our aeroplanes yesterday did useful work in spite of the unfavourable weather. One is missing.

The Captured Observation Posts. How They Dominate Ypres.

LONDON, June 13.

Mr. Beach Thomas, wiring from Headquarters, says:—The most interesting sight of all that is left on the battlefield are the old German observation posts especially near Ypres. They dominate our old positions and show how completely was its nakedness exposed to the enemy. How we held Ypres all these years, is a miracle. The battle was a perfect example of teamwork.

Airman's Amazing Experience.

There were few single feats among the infantry, but some amazing reports have been received regarding air fighting. A British airman found himself with a number of craft on both sides. He tried a spinning dive, but fell eight thousand feet before he could straighten his machine. When he was two-thousand feet from the ground he saw two German planes, in succession tumble past, having been shot down. Then as he began to climb, a third Hun plane hurling down almost fell on top of him.

A "Tank's" Achievement.

ALLAHABAD, June 13.

LONDON, June 12th.—The correspondent of the "Paris Journal" at the British front mentions the tale of a tank behind Messines which, sweeping over some gardens, turned into the trenches and drove the defenders into a cave organised as an emplacement for a heavy gun and blocking the exit took a great haul of prisoners and also the gun. The correspondent adds that the latest attack enabled the British to use a new type of tank more powerful and speedier than that employed on the Somme.

German Despondency.

The "Matin's" Artois correspondent conversed with a prisoner, the Professor of Philosophy at Konigsburg, who said:—It is no use deceiving ourselves. England will let us go only when we are completely flattened out. Among the classes in Germany who reflect and know, all are aware of the ineffectual nature of the submarine war. German commentators farther from the scene are more complacent.

Enemy Comments.

The "Koelische Zeitung" while admitting our initial success, says:—It brings about no decision. It has changed the German front a curve to a straight line.

The "Frankfurter Zeitung" is content because our advance has not been pushed far enough to affect the German line beyond the Ypres-Commines Canal.

A German Claim.

A semi-official German statement claims that the British have higher losses than the Germans. That the German front line was lightly held and that some British divisions were too exhausted to go on.

The British Reply.

A British correspondent says: We went against strong positions prepared to pay a heavy price for them and found our battalions going through the worst places with imperceptible gaps in their ranks. One reached the

appointed goal with the loss of three dead. Most thorough preparations had been made to handle the rush for ground, but where a deluge was expected came only a gentle stream. Some dressing stations lacking cases were closed. We took four thousand prisoners from the German front line alone. The British, so far from being exhausted and unable to proceed, did everything set them to do so easily that they were most anxious for permission to go further, and grumbled when released in accordance with the programme.

British Superiority Admitted.

M. Marcel Hutin says that the German counter-attacks were supported by several divisions previously held in reserve in the neighbourhood of Ghent and Lille, and quotes a captured German field officer as stating that the attack ordered by Von Hindenburg was to capture Messines and Wytschaete at any cost again. The Germans could do nothing against the superiority of their adversaries. Now having lost 35,000 of their best troops, they will probably accept an accomplished fact. ("Pioneer").

A German Counter-attack.

LAHORE, June 13.

LONDON, June 12th:—A correspondent at the front states the infantry were mostly unaware that a German counter-attack was attempted. They never saw the Germans and know only what they gathered from the storm of artillery which broke the German formations before they came in sight.

RUSSIAN FRONT

Lively Fighting.

LONDON, June 13.

A German communique speaks of lively fighting on the Dvina near Smorgon and Baranovitch and especially near Bizezany and on the River Narajovka.

INDIAN TELEGRAMS.

From our own Correspondents.

(By Wire.)

SIMLA

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, June 13.

The following telegram dated 12th inst. has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The Germans heavily counter-attacked with fresh divisions newly won British positions beyond Messines, but were everywhere repulsed and the British made further progress capturing guns. The numbers of prisoners captured in recent attack exceeds 7000. A feature of the battle of Messines was the daring of the British airmen who flew very low down dropping tons of explosives upon railway stations far behind the fighting line, blowing up rolling stock, attacking aerodromes, firing with machine-guns into detachments, troops machine-guns crew and gunners. No change of importance has occurred on the French front.

The Austrians after intense bombardment assaulted the new Italian positions both on the east bank of Isongo and on the south of Carso but the Italians maintain their positions. There was also more fighting than usual throughout the whole mountain region and the Italians have captured Agnelle Pass north of Asiago with 512 prisoners.

Reconnaissances of Ostend show that all large shipping has been removed from that harbour in consequence of British air and naval raids.

Hindenburg made a direct offer to Russian General Staff for an armistice on the eastern front, the Austrians at the same time making a similar move. The Russian Council of Workmen and Soldiers' Delegates addressed an appeal to the Russian army saying German General talks in this way because he knows the Russian revolutionary troops would reject with indignation any covert proposal for a separate peace. The German General has forgotten that we in Russia heard the noise of bloody battles on the Franco-British front and that Russia knows the overthrow of her allies would mean the overthrow of Russia and the end of political liberty.

CALCUTTA

THE INDIAN WAR LOAN.

CALCUTTA, June 13.

Applications for the War Loan now amount to Rs. 31,96,95,500 exclusive of Rs. 1,35,05,675 subscribed through the Post Office section of the loan up to 6th June and Rs. 1,81,12,447 invested in Post Office Cash Certificates up to the 23rd May.

Details are as under:—

	Rs.
Bengal	9,39,89,000
Bombay	8,37,71,200
United Provinces	2,75,87,100
Punjab	2,29,89,700
MADRAS	1,77,94,800
Burma	1,59,76,200
Central Provinces	64,88,400
Behar and Orissa	38,99,800
Assam	8,11,400
H. H. the Nizam of Hyderabad	75,00,000
H. H. the Maharaja of Gwalior	88,21,000
Mysore State	49,15,900
H. H. the Nawab of Bawalpur	40,00,000
H. H. the Gaekwar of Baroda	31,57,800
Minor Administrations	1,29,92,900

Judgment Reserved.

CALCUTTA, June 13.

At the High Court a Special Bench consisting of the Chief Justice and Justices Woodroffe, Mukerjee, Chitty and Fletcher to-day concluded the hearing of the rule issued on the directors, manager, and printer of the "Amrita Bazar Patrika" to show cause why they should not be committed for contempt of court. Mr. C. R. Das, on behalf of the manager, submitted that there was no proof that his client was the manager. Counsel next read the articles and commented as he proceeded along. In conclusion, Mr. Das submitted that there was no contempt. Even if it was, it was merely technical, and that a summary form of trial was not according to law.

Their Lordships reserved judgment.

UNITED PROVINCES

Question of Territorial Jurisdiction.

ALLAHABAD, June 13.

At the Allahabad High Court this morning a question was raised whether Lucknow was outside the territorial jurisdiction of the Allahabad High Court in respect of criminal trials of European British subjects. One Mr. A. C. Harris, a publishing company's travelling agent who is being tried at the instance of one Mr. Williamson at Lucknow for an alleged theft of a letter etc., applied to the District Magistrate for transfer of his case from the High Court of the City Magistrate. The application was rejected and Mr. Harris came to the High Court on revision. Mr. Satyachandrar Mukerjee for the applicant had contested before Mr. Justice Ryves that High Court for European British Subjects in criminal cases in Oudh was not the judicial Commissioner's Court, but the High Court of Allahabad. Mr. Justice Ryves issued notices, and the matter came up this morning. Mr. Wallach for the Crown took preliminary objection that the Allahabad Court had no jurisdiction to hear an application for revision in this case, but only had original and appellate criminal jurisdiction over Europeans in Oudh and cited various authorities. Sir George Knox remarked that as it was a matter of some difficulty and importance, His Lordship would form a full Bench to consider the matter. The Bench was then formed composed of Sir George Knox and Justices Fudball and Ryves and arguments were heard but subsequently Mr. Wallach withdrew his objection as to the jurisdiction. Chief Justice then delivered judgment during the course of which His Lordship said that the application of Mr. Harris should have been supported by an affidavit. The law was very positive on the point. There was no affidavit before their Lordships and they were precluded from considering the application at all. The application for transfer was therefore rejected.

Brief Telegrams.

The first meeting of the Autumn sessions of the Imperial Legislative Council has provisionally been fixed for Wednesday the 5th September 1917.

BOMBAY, June 13th.—The Gokhale Memorial Committee have selected a site for the statue of the late Mr. Gokhale on the Marine Lines maidan near the spot where the National Congress was held in Bombay in 1915.

Mr. C. W. E. Colton, I. C. S., will officiate for Mr. C. Rainy as Deputy Secretary, Finance Department, Government of India while the latter Officer is serving on the Committee investigating the relations between landlords and tenants in Behar.

RANGOON, June 13th.—The dead body of a European named Denis Hayes aged 35, Sanitary Inspector, was found last night hanging from a rope. Near the body was a letter addressed to a friend saying that he took his life because his wife and daughter had leprosy.

It is understood that a big civil suit has been filed in the Court of the subordinate Judge of Agra by Lal Pal Singh and another against the Hon'ble Raja Khushalpal Singh and others claiming among other reliefs declaration might be made of their rights to properties comprised in Kotla Estate and possession thereof be given to them. The suit is valued at thirty lakhs of rupees.

Latest Telegrams.

[REUTER.]

LONDON, June 13.

Report of sea fight wired this morning is possibly explained by news of an encounter between British destroyers and a German submarine near Christiania. Fishermen believe latter was hit.

In the House of Commons to-night, Mr. Bonar Law estimated that between eighty and ninety had been killed and four hundred injured in air raid. He announced that there had been a serious explosion in a munitions factory at Ashton-under-Lyne, causing numerous casualties.

1-50 A. M.:—It is officially announced that casualties in air raid now total fifty five men. Sixteen women and twenty-six children killed. 223 men, 122 women, and 94 children injured. No military or naval damage was done.

British communique says our total captures since June 7th, are now 7342 prisoners, including 145 officers forty-seven guns. 242 machineguns and sixty trench mortars. We drove off a raiding party in morning north-westward of Lens. We brought down yesterday three German aeroplanes and drove down two others. Our anti-aircraft guns shot down one inside our lines. All of ours returned.

మా కలకత్తా జాబు

కలకత్తా, జూన్ 10.-సామ్రాజ్య మహా సభకు ఇండియా ప్రభుత్వము పక్షమున ప్రతినిధిగా వెళ్ళియుండిన, సర్ సత్యేంద్ర ప్రసన్న సింహాగారు ముగ్ధతముగా మరలివచ్చి కలకత్తా ప్రభుత్వపు కార్యనిర్వాహక సంఘమునకు దళమొకటి పడవని తిరిగి స్వీకరించిరి. సీరి ఫ్లాగమునఁజేరిచేయుచుండిన సర్ సామ్యూల్ హూడాగారు మైకోన్ ప్రాంతమునాగిగా నియమింపబడి యాపదవని స్వీకరించిరి. సింహాగారి చచ్చటనున్న పూజాక పత్రికానితేభితుడు వారిని సందర్శింపగా వారు చెప్పిన సంగతులు "ఇండియన్ డేలీ"లో ప్రత్యేకముగా ప్రకటింపబడినవి. యుద్ధమున గుఱించి చెప్పవలసిన సంగతులు ముఖ్యము సులత్యమున వైకాళమువలన ముగియదని యింగ్లాండులోని జనల యభిప్రాయమనియు, కట్టికడ పట మిత్రమండలికి సంపూర్ణవిజయము కలుగఁగలదను భ్రాతృ మెల్లయెడల బ్రబలియున్నదనియు, భోజనసాగ్రహి మున్నగు విషయములలో జనసామ్యము ప్రభుత్వమువారి నిర్ణయమున సంతోష పూర్వకముగా కిరసావహించుచున్నదనియు, వారు నడిచిరి. సామ్రాజ్య ప్రతినిధి సభనుగూర్చి చెప్పచు, ఛేంబర్లను గారు హిందూజాతి నెడల సంపూర్ణమైన సాహభౌతికలిగిన యాదాన హృదయఁడనియు, సర్ జేమ్స్ మెన్జెస్ గారే యెన్నుకొనఁబడిన ప్రతినిధియైనను గూడఁ జేయఁ జాలనంత దక్షతతోడ దమ ప్రాతినిధ్యమును నిర్వహించి రనియు, ప్రతి సంవత్సరముకూడనున్న సామ్రాజ్య మహాసభకు ఇండియా ప్రతినిధునిగూడఁ బంపఁబడునట్లు నిర్ణయింపఁబడుటచేత మనదేశమునకు గొప్ప గౌరవము కలిగినదియు, మీరు నడిచిరి. సింహాగారి కేమి చెప్పినను, ప్రభుత్వమువారిచే నిర్ణయింపఁబడిన ప్రతినిధి యెంత యుదారుడైనను, ఎంత దక్షుడైనను, ప్రజలకు మాత్రము ప్రజాప్రతినిధులయందున్నంత విశ్వాసము తక్కిన వారియందుండఁజాలదని సింహాగారు గాని సాంకేతికముగాని నుజుచిపోదగిన విషయముకాదు. ఇతఁలయందు జరుగఁబోవు సామ్రాజ్య ప్రతినిధి సభలకైన ప్రజాప్రతినిధులు పంపఁబడుదురుగాక!

వంగరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుకిమిటి.

చెన్నపురి శాసన విధానసభలో మొట్టమొదట ప్రభుత్వ గా రిటేవల వెలిబుచ్చిన యాదానవాక్యము లారాష్ట్రీయసంక్షేపక యిచ్చటగూడ మిక్కిలి కలకరమున గలిగించినవి. ఒక శిష్టరాష్ట్రీయము బాలించు గవర్నరుగారు విశేషగౌరవ నీయులైన ప్రజాప్రతినిధుల యెదుట ననవసరముగాఁ బ్రసక్తి కలిగించుకొని యిన్నియామకములతోడను బెదరిపులతోడను గూడిన వాక్యముల నాడియుండుట మిక్కిలి యాశ్చర్యమున గలిగించినది. ఇచ్చటి దేశీయప్రతినిధియు నాయపన్యాసమును తీవ్రముగా ఖండించినది. ఇటీవల సమావేశమైన మరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కిమిటియందాయపన్యాసమును ఖండించుచు నొక తీర్మానము గావించఁబడినది. బ్రిటిషు పార్లమెంటునకు మనదేశీయమున స్వరాజ్యమును బ్రసాదించవలెనని ప్రార్థించుచు నొక విన్నపము పంపవలెనని యిచ్చటి నాయకులు సంకల్పించి యున్నారు. ఈ సంకల్పము త్వరలో కార్యరూపమునఁ బరిణమించును గాక!

ఆంధ్రదేశమున నూతన విశాసమున గలిగించుచున్న ఆంగ్లోప్రభుత్వమును గూర్చి యిచ్చటి నాయకులకుఁగూడ సదాభిప్రాయమే యున్నట్లు కన్పట్టుచున్నది. తీయంత సురేంద్ర నాథబెనర్జీగారిచే ప్రకటింపబడుచున్న 'బెంగాలీప్రతిక' మొస్తటి యాంధ్రమహాసభను గూర్చి వ్రాయుచు సాంగ్రోధ్యమము నెడలనే కాక ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర విషయమునను బ్రత్యేకాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ విషయమునను సంపూర్ణసాధనము ప్రకటించుచు వ్రాసియుండుట సంతోషకరము. దీనిని బట్టి చూడఁగా రాజోవు కాంగ్రెసునందు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రోద్యమ మంగీకరింపబడఁ గలదని యాశంకలుగలచున్నది. కాని దీనికి గొంతెమ కృషియవలయును. ఆంధ్రనాయకు లెవ్వరైన మాప్రాంతములకువచ్చి భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములను గూర్చి యాపన్యాసముల నిచ్చిన లాభముండఁగలదని తోచుచున్నది.

మా విశ్వవిద్యాలయము

ఈమాసాంతమున జరుగవలసి యుండిన ఎమ్. ఏ. బి. యల్ పరీక్షలు మహమ్మదీయుల పంతులైన రఘునాథుని వచ్చుటచేత వీనిని ఆగష్టు మాసములో జరుపుటకు నిశ్చయింపఁ

భార్య సెంటు జార్జిగెట్టు.

విద్యాశాఖ.
గూర్ఖ సబుజిస్టెంటు ఇన్ స్పెక్టరు ఎ. ఎల్. నాగాయణమూర్తిగా (జయపురము కేంజి) రిజిస్ట్రార్ మాసము ప్రతిలేజి సెలవు యాయబడినది. ఈ కాలమున జి. నాగన్న పంతులుగారు పర్లాకెమిడి కేంజిగూర్ఖ ఇన్ స్పెక్టరుగ నుండును. దత్తమండల కళాశాల (అనంతపురము)లో నుపన్యాసకుడుగ నున్న ఎన్. కామేశ్వరరావు పంతులుగారు రాజమహేంద్రవరము క్రైయినింగుగూర్ఖుల హైస్కూలుకు విద్య వింపబడిరి.

మిస లేనియసు ప్రకటనము.
సబు రిజిస్ట్రారుల బదిలీలు
సయ్యదు మాస్సేను క్వార్టెరిసాహెబుగారు నందికొత్తూరునకు కడప-కర్నూలు జిల్లా, భువనగిరి కోడందవాణి గారు గుంటూరునందలములోని చెరుకుపల్లికి. తిరువన్నూరు త్యాగరాజు సుందేశ్వర ఆయ్యగారు ఉడయగిరికి (సెల్లూరు జిల్లా), కూరెల్లి గంగారాముగారుబొప్పిలికి (విశాఖపట్టణము), వల్లభజోస్యుల నరసింహారావుగారు అవనిపెడవ (క్రిష్ణా), శ్రీ పాద వెంకట నారాయణగారు భీమజోయనకు (క్రిష్ణా).

డిప్యూటీ మునసబులు
(ఫిబ్రవరి 3-వ తేదీనుండి)
పాలూరి రామారావుపంతులు గారు, రెండవ గ్రేడు, జమ్మి వెంకట్రావు పంతులుగారు మూడవ గ్రేడు.
(ఫిబ్రవరి 9-వ తేదీనుండి)

పాలూరి రామారావు పంతులుగారు, మొదటి గ్రేడు మునసబు. జమ్మి వెంకట్రావుపంతులుగారు రెండవ గ్రేడు.
ఫిబ్రవరి 15-వ తేదీనుండి వెలమూరి వెంకట సుబ్బారావు పంతులుగారు మూడవ గ్రేడు. గుమ్మ సుబ్రహ్మణ్యం గారు, 4వ గ్రేడు (మార్చి 17 వ తేదీనుండి). గంటూరి గోపాలకృష్ణ రావుగారు, 4వ గ్రేడు. (మార్చి 20 వ తేదీ నుండి.) పెద్దపాలయము వేణుగోప లనాయుడు గారు, 2వ గ్రేడు.
మైకోన్ ప్రెసిడెన్సీ భూపాలరావు వెంకట్రావు పంతులుగారిని 4వ గ్రేడు జిల్లామునసబుగ నియమించి ఎల్లూరు నకు బంపిరి.

రిజిస్ట్రార్లు
లకణపు న్యాయశాఖ.
అసిస్టెంటు కమిషనరు క్రిష్ణపుర లీడ్వెలుగారికి 15 దినములు ప్రీవీలేజి సెలవు
బళ్లారి జిల్లా ఇన్ స్పెక్టరు న్నారాయణ మేనిగిల్లి గారు బళ్లారి సబుడివిజను అసిస్టెంటు కమిషనరు కార్యముల నిర్వహింతురు.

బడినది. మొదటిసంవత్సరపు లాపరీక్ష ఆగష్టు 1వ తేదీనను, రెండవసంవత్సరపు లాపరీక్ష 6వ తారీఖునను, బి- ఎల్ పరీక్ష 18 వ తారీఖునను, ఎమ్. ఏ. పరీక్ష 20 తారీఖునను, జరుగునట్లే గాను గావించబడినది. ఇదిగత కేంజిసాహెబు నిలిపివేయఁబడిన మెట్రిక్యులేషను పరీక్ష జూలై 24వ తేదీన ప్రారంభమగును. విశ్వవిద్యాలయ విచారణ సంఘములో నుండవలసిన మోడర ప్రతినిధుల నావము లింకను ప్రకటింపఁ బడలేదు. గంధీగారు ఆంగ్లోయిండియను పత్రికలు.

ప్రజానాయకులనుఁ బ్రాణసంకటముగా నుండుట ఆంగ్లోయిండియను పత్రికలకు గవాజము. అందును తెల్లఖామందుల డబ్బుగంచిన దగులు వ్యవహారములోఁ బ్రజానాయకులు జోక్యము కలుగఁజేసికొనిరేని యాపత్రికలకుఁ గేవలము వెట్టి యెత్తును. వీహారు నీలినుందు తోటలోగోరి బనిచేయుచుండు అసహాయులైన మాశీల పక్షమునువహించి మహమ్మదీయ గంధీగారు చేయుచున్న పత్రిక యాపత్రికల కనుపునుంట్లకుఁ గారణమైనది. మొన్నటి దినమున ఇంజీనుమార్గ పత్రికయు వేట్టునున పత్రికయుఁగూడ గంధీగారి వలన వీహారురాష్ట్రమున అసంతృప్తి పెరుగుచున్నదని గోమహోషణము చేయుచు, ఆయన తమవిచారణ మానుకొనవలెనని యెఘ్లోషించినవి. గంధీగారికోరికల ననుసరించి ప్రభుత్వమువారి యొక విచారణసంఘము నేర్పరుచుచుండుట యాపత్రిక లెఱుగవాలి! అసంతృప్తిని గూర్చి ప్రభుత్వమువారికి లేనిద్యు యాపత్రికలకెందుకో! ఆంగ్లోయిండియను పత్రికలు స్వాధీనత్వమునకుఁ బెట్టినది పేరనుట కిది మఱియొక నిదర్శనము.

పార్లెమె.
గుంటూరు మండల పల్నాడు కేంజి కేంజు. క. ఎన్. గోపాలాచారిగారికి 6 వారములు ప్రీవీలేజి సెలవు.
వినుకొండ 4 గ్రేడు కేంజు. బి. కె. కృష్ణారావుగారు పల్నాడు కేంజి వ్యవహారముల గూడ నాయమింతురు.
మెయిసెల 1 వ తేదీనుండి యాక్రెడిట్ గారు 6 వ గ్రేడు కేంజులుగ వ్యవహరించుట. (1) పి. ఎస్. కరుణక్రష్ణమారాగారు (సెల్లూరునందలము). (2) వై. వీశ్వరయ్యగారు (అనంతపురము). (3) ఎమ్. కృష్ణ ఆయ్యగారు (కడప). (4) ఎల్. గోవింద స్వామిపిల్లేగారు (చిత్తూరు).
రి-జి సెంటు ఇన్ స్పెక్టరులను హైస్కూలును నియంపకలసి యున్నది.
బళ్లారి మండలమున హావన హాల్ కేంజు. జి. రామారావుగారు, సి. ఎన్. రామనాథులు గారు కచ్చిబొడ్డి పుచ్చి కొను వ్యవహారము. కుద్దిగిలేంజి వ్యవహారములగూడ నడుపుచుండవలయును.

జి. రామారావుగారు జూన్ సెల 1 వ తేదీనుండి తన పర్య సెంటు ఇన్ స్పెక్టరు మున (రెజిస్ట్రార్ కేంజు) రావలయును. భద్రాచలము జాయంటు మేజిస్ట్రేటుగారిత్వమున అప్పలుగూడ ఖాయపరపబడినది. గాన మూడవ గ్రేడు డిప్యూటీ కేంజు. జి. కె. దేవిద్రుగారు బత్తరపు చేయబడినది.
కేంజు, డిప్యూటీ కేంజు బదిలీలు.
ఎ. సుబ్రహ్మణ్య ఆయ్యగారు, కర్నూలు జిల్లా హైకు కేంజి.

గులాము దుర్గిగారు, గంటాము జిల్లా బంపుము కేంజి. కె. తిరువెంకటాచారిగారు, కర్నూలు జిల్లా గండ్ల ప్రహ్లాదేశ్వరము కేంజి. మాణిక్యము మొదలైనవారుగారు, అప్పలు గోదావరి చెర్లారేంజి. ఎల్. ఎ. డాసనుగారు, కర్నూలు జిల్లా పిచ్చెరువు కేంజి. ఎ. రామమోహనుగారు, కృష్ణా జిల్లా బందరు కేంజి.

సి. రామస్వామి నాయుడుగారు, కర్నూలు ధోను కేంజి. సి. రామస్వామి నాయుడుగారికి మూడుమాసములు ప్రీవీలేజి సెలవు యాయబడినది. మాంసూ డేము కేంజి. ఆఫీసులను మమ్మిడిలేంజి వ్యవహారములగూడ నడపుచుండును. బి. కృష్ణస్వామి రావుగారు పలుసుమమ్మిడి కేంజికి (అప్పలు గోదావరి) కర్నూలునుండి బదిలీచేయబడినది.

పల్లిమనగూర్.
కె. నారాయణస్వామి ఆయ్యగారు మరల గోదావరి నాథగూడెం జిల్లాకు బదిలీచేయబడిరి.
విశాఖపట్నము జిల్లాకులోని తెలంగాణ విశ్వవిద్యాలయ పి. మార్కెనారాయణరావు గారికి మాసము ప్రీవీలేజి సెలవు. కోరాపుట్టి సబుడివిజను సము ఇంచినయరు ఎమ్. భవరు గారికి 29-3-17 తేదీనుండి మాగు మాసములకును ప్రీవీలేజి సెలవు.

ప్రము. వి. సి. ఎస్ గారు.
వారి యవమానకమును తేభ.

జిజ్ఞాసు వైశ్యమహాసభయొక్క ఆనాటి కార్యదర్శిగారిచే ఈ క్రింది సమాచార ముపబడినది:- సముద్ధరించి చందాల విషయమున విజయపుర కలెక్టరు స్వయంగా, అచ్చటి కొందరు వైశ్యప్రముఖులకు వ్రాసిన అవమానకరముల నుల్లమును, వైశ్యమహాసభయొక్క స్థాయిసంఘమువారు తీవ్రముగ ఖండించిరి. స్వయంగా పెద్దమహావ్యూలకు యుద్ధములును గూర్చి తెలియజేయు వలసినదేగాని, యిట్టి భాషలో వైశ్యసంఘము సంఘ అవమానింపరాదని యాపత్రిక వారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. యుద్ధములునునకును, ఇంక ననేకవిధులకు ధన సహాయముచేసి, సంయుక్త రాష్ట్రపు వైశ్యులును, అందు విజయపు మండల వైశ్యులును, ఇతరవర్తిగారి యెడల తమధిక్తివిశ్వాసములను తెల్లము చేసి నది గూర్ఖాను సంఘము వారి నిశ్చితాభిప్రాయము. ఈ విషయ వైతనికలెక్టరులను నిర్దయచేసినయెడల బావించుచున్న వైశ్యుల జులు తక్కినవారికి తీసిపోరని యాసంఘమువాంఁజిప్రాయము. ఈ లెక్కలను ప్రచురించి వైశ్యులపట్ల తెలసామునిచ్చికో తేయవలెనని, కలెక్టరుగారివై తగినచర్య నడపుటకు ప్రభుత్వము వారిని గౌరవపూర్వకముగ ప్రార్థింపుచున్నట్లుగాను తమ అవమాన కరములగుమాటల నుపసంహరింతురు గాక యని యాసంఘమువారు నమ్ముచున్నారు.

వైశ్యసంఘమువారు తమ తమ స్థానములలో సెంటు యెంత చందాల మొనగినదియు లెక్కలు వ్రాసి వైశ్యమహాసభవారికి ఈ విధమున సహాయము చేయవలెననియు, స్వయంగా యుక్తమును గూర్చి నవినయముగను, గూర్ఖమున ఆక్షేపణమును జరుపవలెనని యాస్థాయిసంఘమువారు కోరుచున్నారు.

సముద్రమునందు మంచినీళ్ల ఊట:— సముద్రమున కడుగున మంచినీళ్ల ఊట లనేకములుగలవు. ఇటీవల ప్రాచ్యతీరమునందు కొన్ని మంచినీళ్ల ఊటలను గూర్చి పరామ విశేషము జోకడు వ్రాసెను. మధ్యధరా (మెడిటరేనియన్) సముద్రతీరమునందు 50 అడుగుల లోతున మంచినీళ్ల ఊటలు గలవనియు, ఇందునుండి మంచినీరు సముద్రోపరిభాగమునకు వచ్చుచుండుననియు ఇచ్చటనుండియే చేరుపట్టువారు మంచి నీరు తీసికొని ప్రాచ్యుచుండెదరనియు అతడు వ్రాయుచున్నాడు. హిందూదేశమునకు సుమాపముననున్న పార్శవ సింధుశాఖయందు బెస్రీక్ ఉప్పులలోని మొహరక్ అను దీవియందు మంచినీళ్లె దొరకవట! ఆచుట్టుప్రక్కల సముద్రమునందు కొన్ని యడుగులలోతున దొరకు మంచినీరే అచ్చట జనులకు జీవనాధారము. సముద్రమున మునుగగలవారు మేకచర్మపు సంచులలో దీసికొనిపోయి మునిగి మంచినీరు తెచ్చుకొందురు.

ఇండ్రియా దేశపు యుద్ధ ఋణము

ది 15-6-1917 నవీంపుచుచున్నది
త్వర పడుడు!

(ఇందునగురించిన వివరము 6-6-'17 వ తేదివరకును యీ పత్రికయందు
ప్రకటింపబడినది

I. 1920-1947 సం॥ యుద్ధఋణము

II. 1920 సం॥ యుద్ధపత్రములు

1922 సం॥ యుద్ధపత్రములు

III. పోస్టాఫీసు 5 సంవత్సరముల రొక్కపు
సర్టిఫికేట్లు

ఈ యుద్ధఋణమునకిచ్చు సొమ్మునకు ఇండియా గవర్నమెంటువారే
హామీగనుందురు

ఇంత నిర్భయముగ సొమ్ముపెట్టుబడిపెట్టదగిన విషయము మఱియొకటియుండదు

జూన్ నెల 15 తేదీ కావలవచ్చెడి దరఖాస్తు
లంగీకరింపబడవు

ఆలస్యమయిన పస్తాయిండుదురు
త్వరపడుడు!

త్వరపడుడు!

దరఖాస్తులు నమూనాలు, అకౌంటెంటు జెనరలువద్దకాని, ఏ బ్యాంకువద్దనో,
బ్రోకరువద్దనో, జిల్లాకలెక్టరువద్దనోకాని దొరకును.

జె. బి. బ్రన్ యేట్,

ఇండియా గవర్నమెంటు సెక్రటరీ.

పింగళ సంవత్సరాదిసంచిక

తయారై సిద్ధముగ నున్నది

నలు సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రామ సంగ్రహచరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, రాజకీ, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేషవిషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు రంగులదేశేపటములును మహాజనుల పటములును ఇతరములైన చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడినది.

కాగితముల కట్టపునం తేసి కావలసి నన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయించుచుంటువలన కలమువారు వెంటనే ప్రాసెస్ను పంపించుము:

అంధ్రనాటిక సంవత్సర చందాదారులకు	కల రు 2-0-0
" అంధ్రసంవత్సర " "	" " 0-8-0
" అంధ్రసంవత్సర " "	" " 0-12-0
అంధ్రనాటిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక రిమానుల చందాదారులకు	" " 1-0-0

అంధ్రనాటికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

తామర తైలము.	పండ్లపాడి.	మోహినీ తైలము.
కచ్చీ 1-కి 0-4-0.	కచ్చీ 1-కి 0-2-0.	నీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుశెట్టిపేథి మద్రాసు.

శాకభక్షణము

భరితభింజనముల మగు మన మూర్ఖములకు నంశజాలము; " అహింసా పరమోధర్మ " అను నీతి నెఱిగినవారము గావున మేము ఈ పుస్తకము యిగా ముగా పోస్టుచార్జియ మేమేధరించి పంపుచున్నాము. వెంటనే ప్రారాయము.

219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, అలంకర్షణకా కోవభాలయం 15కి, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

శారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధినియను నాటకము సంఘదురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు కావలసింది. అందరు జనివి తీరవలయును. కల 0-4-0 పోస్టేజి పేజీ.

అంధ్రనాటికా కార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టిపేథి, మదరాసు.

బాధాపడితులకు వరము: ఐవోడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

అతనిభక్తిప్ర రక్షణమునక నిండుకాద్యములకు కీరీటునుంటి మందు. మధువులను, మధువులను గగడములను ఉండ్లను, ప్రాణిజాతిలను అన్నివిధములనుగ గలగు చర్మకోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్షణకారిణి (28)

కాననిసాల్పరల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్నివిధములైన దోషములను తొలగిస్తును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కాశసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్షణము చేస్తును. శరీరాలోగ్యమును గలగు చేయును. 15 రోజులవరకు మందులకు 4 రోజుల బాడ్జిలలో అమృతమును.

ప్రాప్తిచరు:-- పి. డి. సావంత్. 144. ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144. No. 2, BOMBAY.

అంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుక్త కట్టయంది రామలింగారెడ్డి గారికి కావలసింది. కల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఏకభాషాలిపి ప్రశంస

ఇది వెన్నెలకంటి అప్పారాయ విరచితము. కల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

అంధ్రనాటికా కార్యాలయము, 6 తంబుశెట్టి పేథి, మదరాసు.

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈమురబ్బను సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా యియ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో కోర్టుమూలముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమువల్ల బాల్కనములోనే ధాతునష్టము కలిగినవారికి మృదయకోశము బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించును. ఈసాలామిసిరి మురబ్బ సేవించినయెడల అట్టి దుఃఖము తొలగి విశేష బల వీర్యసంపన్నులయి ప్రకాశించుచు చిర కాలము నుభయగ జీవింతురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతుప్రక్తికలుగును, స్వప్న స్థితియు మానును, ధాతువు మూత్రముతో కలసిపోవుట మానును, నీరుచురుకు మానును, బహుమూత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము కలుగును. రక్తము వృద్ధియగును, అకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జన మగును. సాలా మిసిరిఅనునది ఒకకాబూల్, కాండవార్ శత్రువులలో వైరగుచున్నది. అక్కడి జనులు ఈపండును విశేషముగా తినుటవలన మనశ్శక్తి 4 గురు మనుష్యుల బలము అశ్రేయమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బను సేవించి ముదిరి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి రాయచోయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించినచో చాలావల్ల పూర్తిగ గుణముకలుగును. 2-రి డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును.

అనుపానపత్రిక సార్వభౌమ పంపబడును.

15 టెలలు కచ్చీవెల రూ. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అవన్యూరోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

వ్యవసాయము

మాస పత్రిక.

అనేక నూతన వ్యవసాయ విషయము లిందు బోధింప బడును. భూముల నెట్లు బాగుచేయవలెనో, ఎట్టిపంటల నెట్లు పండింపవలెనో, తోటల నెట్లు వృద్ధిచేయవలెనో, ఎట్టిపంటల కెట్టి ఎరువులు వేయవలెనో, చీడల నెట్లు నివారించవలెనో, సహకార సంఘమువలన లాభము లెట్టివో మొదలగు ననేక విషయములు దీనివలన తెలియగలవు. ఇందు బోధింపబడు కొత్త పద్ధతులు వ్యవసాయ భిన్నాధికి మిగుల దోడ్పడును. వ్యవసాయదారులకు చాల నుపయోగకరముగ నుండును. ప్రతిమాసమును సుమారు 40 పుటల గ్రంథము పంపబడును. చందా సంవత్సరము 1-కి 2-0-0.

రావు సా హెబ్ జి. నారాయణస్వామి నాయుడు గారు బి.ఎ., వ్యవసాయ పత్రికాధికారి, 771 ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

ఇది రాగివలన తయారు కావడతేదని రుజువుపరచుగల సచురులకు 160-0-0లు యినాం గుణమియ్యనియడల మీరు చెల్లించిన సొమ్ము తిరిగి యిచ్చివేసెదము.

రిజిస్టర్డ్ (నమృక పైన మందు) రిజిస్టర్డ్

తామమైనము

అన్ని చర్మరోగములకు, చచ్చలకు, పొడలకు సిద్ధామృతము. ఇది శ్రీకోర్మూగు చంద్రారెడ్డిగారు (జమీందారు, నివేదవోలు) వగైరా కొందరు గొప్పవారు పరీక్షించి మాకు ధన సహాయము చేయుటచే వృద్ధిచోనికి రాబడినది. ఇది యెట్టి కఠినమేహవ్యాధుల నయినను అతిమాత్రము నయినను జీర్ణించిన ముఖవ్యాధులచే కలుగు బాధల నయినను రామ బాణమువలె ఖండించి యోవనవంతులగా చేయును.

1 రకం 100 మాత్రలు 10-0-0
2 రకం 100 మాత్రలు 4-0-0

సగము బుడ్లున్న ఇవ్వబడును. యస్. వి. యస్. రాజు అండు సన్స్ (778) లక్ష్మీనరసాపురం అంపర్లపొట్టు, గోదావరి జిల్లా.

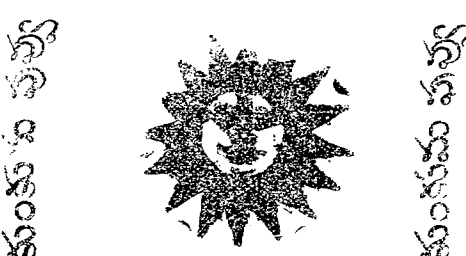
సీతారామాంజనేయ సంవాదము. టీకాతాత్పర్య విశేషాన్ని ఇతిహాస సహితము.

తెనుగున ఇది యొక్కటియే వేదాంత గ్రంథ మని వాడుక. దీనికి సరియైన టీకాతాత్పర్యము లను బ్రహ్మశ్రీ చింతామణివర్మల నారాయణ శాస్త్రిలవారిచేతను శ్రీమూర్తి తి. దేవరాజ సుధీ గారిచేతను వ్రాయించి చక్కని అక్షరములతో మేలైన కాగితములపై మా ఆనందముద్రాలయ మున అచ్చొత్తించి ప్రకటించినారము. మేలయిన క్యాలికో బైండు చేయబడియున్నది. కల 2-8-0.

శ్రీ వెంకటాద్రిస్వామి కీర్తనలు. రాకతాశము లతో చేర్చబడియున్నవి. శ్రీ వెంకటాద్రి స్వాముల వారి చరిత్రముకూడ చేర్చబడియున్నది.

కాలికోబైండు 0-8-0. తపాలా ఖర్చులుగ్రత్యేకం. ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అన్ డు కో, (285) ఆనంద ముద్రాళయము, మద్రాసు

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మూవద్దదొరకును. కొనునారు సూర్యమారుడు గమనింపుడు. కరస్పాడెన్ను మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:--

ఎస్. నారాయణ అండు కంవెని. (58) 21. హమ్మంపేథి, బొంబాయి.